

GLASLO DELOVNEGA KOLEKTIVA SATURNUS LJUBLJANA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SATURNUS LJUBLJANA — LETO XI ŠTEVILKA 8 — NOVEMBER 1969

Za varno delo

Da bi bili o varstvu pri delu, o pravicah in dolžnostih čimbolje poučeni vsi zaposleni in z namenom, da bi se število nezgod pri delu še zmanjšalo je kadrovska služba organizirala obvezne seminarje in preizkuse znanja za vse delavce v proizvodnji.

Seminarji s preizkusom znanja so po temeljnem zakonu o varstvu pri delu za vse obvezni. Organizirani so po skupinah in obsegajo 4 šolske ure predavanja s področja varstva pri delu, nato po nekaj dnevih še preizkus (izpiti) v obliki testiranja.

V začetku so nekateri, zlasti tisti, ki jim manjka le kakšno leto dela do pokojnine, nekoliko negodovali, češ

kaj se bomo na stara leta mučili in učili, ko pa so se seminarji in preizkusi začeli pa ni bilo nobenega izostanka. Kljub temu, da so v večini žene, ki imajo v popoldanskem času še družinske obveznosti so predavanjem zavzeto sledile in pogosto posegale v razpravo s svojimi dolgoletnimi delovnimi izkušnjami. Temu primerni so bili tudi končni rezultati testiranja, ki so bili nad pričakovanji.

Tako je naš delovni kolektiv s 1500 zaposlenimi storil pomemben korak pri vzgoji in osveščanju delavca, da se bo ta nezgod znal varovati, če pa bo do nezgode prišlo pa bo znal ukrepati.

Jesenske sejemske prireditve

Vse sejemske prireditve v drugi polovici leta običajno imenujemo jesenske, pa čeprav katera od njih sodi v pravo poletje. Letos smo se od »jesenskih« prireditev udeležili Skopskega sejma (Skopski saem), jesenskega Zagrebskega velesejma in pred nami je še sodelovanje na specializiranem domačem sejmu embalaže Savropak v Beogradu.

SKOPSKI SEJEM

Udeležba na Skopskem sejmu ni bila prav nič jesenska, sejem je potekal v največji poletni vročini. Sama manifestacija se vrši na prostoru, ki ga je potres izredno prizadel in ga imenujejo Stari Saem. Ker nismo stalni udeleženci prireditve, in ker je tu stiska za razstavni prostor, si nismo uspeli zagotoviti pokriti razstavni prostor, to je v hali. Naš razstavni prostor je bil paviljon odprtega tipa, montažne izvedbe in imel je izredno udobno lego — centralno mesto med kovinsko in prehrambeno industrijo. Taka lokacija pa je pogojevala tudi največji možni obisk. Naša letošnja udeležba na tem sejmu je prva po triletnem premoru. Sejem, kot smo tudi pričakovali, ni dal večjih komercialnih rezultatov, je pa vzbudil velik interes in zanimanje za naše izdelke. Makedonski tržni prostor postaja tudi za nas vse bolj zanimiv, še po

sebej za področje prodaje izdelkov avtoelektrike. Prav zato se moramo temu področju v bodoče posvetiti z večjo pozornostjo. Večjim komercialnim rezultatom pa se je moč nadejati le ob konstantnem nastopanju na tem tržnem prostoru. Pri tej sejmski prireditvi lahko omenimo še to, da so bili naši izdatki za sodelovanje na njej minimalni.

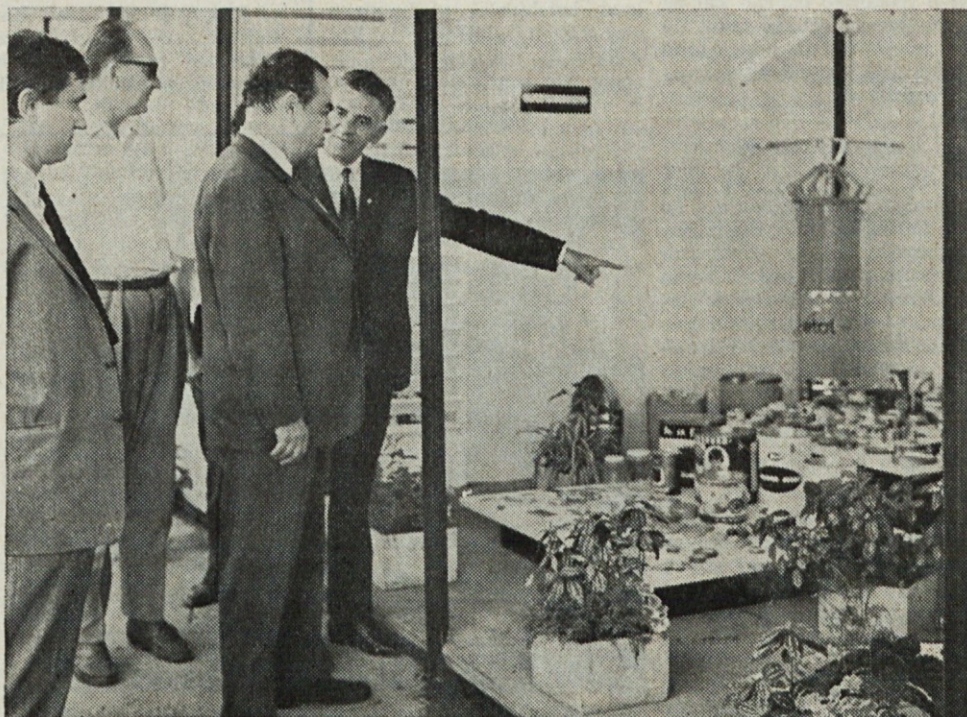
ZAGREBSKI VELESEJEM

Najpomembnejša sejemska prireditev na celotnem našem tržnem prostoru je jesenski Zagrebski velesejem. Zaradi posebnega pomena, ki ga ima ta prireditev, jo običajno tudi otvorijo najvišji državni predstavniki. Na to prireditev smo se resno pripravljali že nekaj časa prej. Poskrbeli smo tudi za skromno, a efektno reklamo in obveščanje naših kupcev. V katalogu prireditve smo distribuirali posebno privesnico —

kovinski litografski vložek, ki je ilustriral naše možnosti na področju tiskanja na pločevino. Vsem našim pomembnejšim poslovnim partnerjem smo v dnevih pred začetkom sejma poslali posebej v ta namen tiskana vabila. Tudi pri ureditvi in aranžiranju naših izdelkov na sejmu smo letos dosegli verjetneje več, kar je možno v obstoječih razmerah razstavljanja. Znatno povečan letošnji obisk poslovnih partnerjev pa je pokazal, da je naš razstavni prostor za tak obseg in frekvenco obiskov premajhen. Celotna razstavna površina skupaj s komercialnimi prostori znaša 105 kvadratnih metrov. To pa je občutno premalo, saj s tako površino razpolaga tudi naša konkurenca, mnogo manjša podjetja pa imajo površinsko večje paviljone. Vendar z razširitvijo površine ni moč računati v prihodnjem obdobju. Namreč Hala VI Zagrebskega velesejma je že nekaj let stalno razprodana istim razstavljalcem in zato se razstavne površine sploh ne menjajo. Izhod iz te situacije je en sam — in sicer izdelava nove konstrukcije paviljona, ki naj bo take re-

(nadalj. na 2. strani)

Na Skopskem sejmu si je našo stojnico ogledal tudi visoki gost Krsta Crvenkovski

Čestitamo ob dnevu republike

Minevajo dnevi drug za drugim, minevajo meseci, leta, desetletja...

Vsak dan prinese nekaj novega, vsak dan je korak naprej na poti napredka za človeštvo. Vendar, kot pridejo tudi mineje pustivši v tej verigi napredka večjo ali manjšo sled. Le redki dnevi pa ostanejo tako rdeče zabeleženi v koledarju zgodovine za neki narod, za človeštvo, taki, ki označujejo epohe, ki so nuje epoh.

Eden od teh redkih datumov je 29. november, rojstvo naše federativne socialistične republike Jugoslavije. Datum, ki je obsijal z novim žarom boj in zmago in pot do novih zmag v socialistični graditvi.

DRUŽBENO POLITIČNE
ORGANIZACIJE
SAMOUPRAVNI ORGANI
IN UREDNIŠKI ODBOR

Jesenske sejemske prireditve

(nadalj. s 1. strani)

šitve, da bo omogočala razširitev komercialnih prostorov ob nezmanjšanju možnosti za razstavljanje naših izdelkov. Obstoječo konstrukcijo je že prerasel čas, razen tega pa bi jo lahko uspešno prenesli in uporabili v Novem Sadu. Upamo, da se bo javnosti naše podjetje na prihodnjem jesenskem Zagrebškem velesejmu predstavilo z novim paviljonom. V ta namen namerava Biro za ekonomsko propagando v prihodnjem letu raspisati javni natečaj za izdelavo idejne rešitve za novi paviljon. Skupna prodajna služba je razstavljal izdelke, ki so predmet skupne prodaje — pokrovčke za stekleno embalažo. Če sumiramo rezultate letošnjega jesenskega Zagrebškega velesejma, ugotovimo, da so rezultati preslegli pričakovanja po obisku poslovnih kontaktih in poslovnosti.

SEJMI V INOZEMSTVU

V drugi polovici leta smo se udeležili tudi nekaterih inozemskih sejmov. Tako smo sodelovali na sejmih v Damasku, Plovdivu, Bagdadu, Teheranu ter v Brnu in v Moskvi. Slednjih dveh sejmov smo se udeležili v okviru poslovnega združenja ČIS in s posredovanjem Kemičnega kombinata Chromos. Vseh ostalih pa se udeležujemo s posredovanjem Zavoda Zvezne gospodarske zbornice Jugoslavija — Public. Na teh sejmih znaša naša razstavna površina do največ 5 kvadratnih metrov. Včasih nam uspe, da se kakšne razstave ali sejma udeležimo brezplačno, tako se bomo prav v kratkem brezplačno udeležili posebne ploveče razstave v vodah Južne Amerike. Tudi v Moskvi smo razstavljali brezplačno na razstavi Sodobna poligrafska tehnika — INPOLIGRAFMAŠ 69. Ta razstava je vzbudila velik interes za naše tiskarske usluge. Žal pa je sovjetsko tržišče tako, da ga je potrebno konstantno obdelovati, da da komercialne rezultate.

SAVROPAK 69

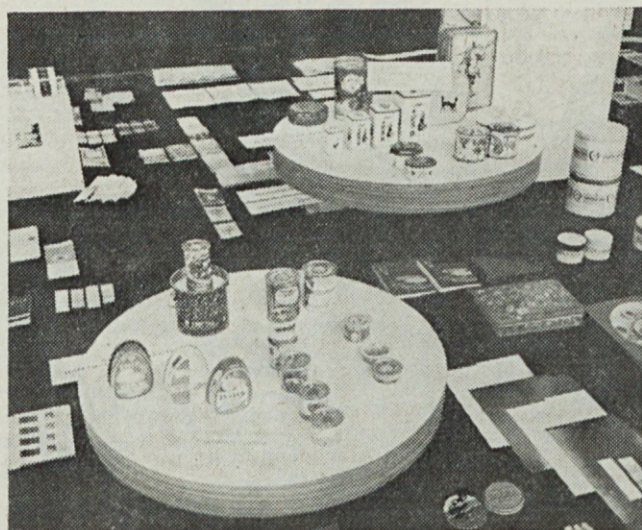
Pred nami je še ena sejemska manifestacija. To je Savropak 69. Prireditve Savropak, ki jo organizira Savremeno pakovanje ima tendenco postati nekaj Interpack vsaj v državnih merilih. Doslej smo tej prireditvi posvečali le minimalno pozornost, še posebej v primeru z drugimi sorodnimi podjetji. Namreč Savropak ni izključno komercialna prireditve, je tudi galerija najuspešnejših rešitev domače embalaže nagrajene z Oskarjem in Evropske nagrade z priznanjem Eurostar, razen tega se v okviru te prireditve vključujejo strokovna predavanja s področja problematike embalažerstva. V bodoče se bi morali vse bolj

načrtno vključevati v vzporedne manifestacije te prireditve. Le na tak način bomo tudi na tem mestu dokazali, da smo vodilno podjetje v državi na področju kovinske embalaže. Ta prireditve vključuje tudi tekmovanja za Zlatni Savropak, to je priznanje (nekak Oskar za specifično področje embalaže), ki se podeljuje le za že embalirane izdelke (pakirane) namenjene za široko potrošnjo, predvsem za nakupe v samopostrežnih trgovinah.

Udeležbo na tem tekmovanju lahko prijavijo le potrošniki neke embalaže, ne pa njeni izdelovalci. Ker se nismo letos udeležili tekmovanja za jugoslovanski Oskar smo angažirali vse obstoječe možnosti za sodelovanje na tem tekmovanju. Našo embalažo bodo za to tekmovanje prijavila podjetja Droga iz Portoroža, Podravka iz Koprivnice in Emba-Merkator iz Ljubljane. Omenjena podjetja bodo prijavila embalažo za kavo in naše obodne doze. Vendar moramo povedati, da ob tem obstaja resna nevarnost, da najvišjih priznanj ne dobimo, pa ne zaradi tega, ker bi naša embalaža iz letošnje produkcije ne bila taka, da bi lahko dobila priznanja, temveč zato, ker so roki, ko bi se ta embalaža morala pojaviti v trgovini skoraj že mimo. Rok, da se ta embalaža pred tekmovanjem pojavi tudi v trgovini pa je eden od osnovnih pogojev tekmovanja. To pa pomeni, da so zamujeni tudi naši dobavni roki tem trem podjetjem. Trenutno je v trgovini le embalaža, torej tudi kava Droge iz Portoroža.

Za konec omenimo še to, da se letošnje prireditve Savropak od sorodnih podjetij Limprodukt. Morda še to, da udeležujejo Pluto, Plutal in je letošnji dobitnik Oskarja med izdelovalci pločevinske embalaže Limprodukt iz Novega Sada. To slednje nam vsem v premislek.

Kokalj Roman

Naši izdelki na INPOLIGRAFMAŠ 69 v Moskvi

Pretreslo nas je

Spet se je stresla zemlja. Tragedija Skopja se je ponovila tokrat v Banjaluki in njeni okolici. Čeprav v manjšem obsegu in manj strašno kot pred leti v Skopju, nas je močno pretresla. Prizadet je bil človek, Banjalučan, prizadeti smo vsi. Pomagati, to je naša prva dolžnost in kdor hitro pomaga, ta dvakrat pomaga!

Med prizadetimi je bil tudi kolektiv tovarne za predelavo sadja in zelenjave »VITAMINKA« v Banjaluki, ki je naš dober dolgoletni kupec kovinske embalaže. Odločili smo se, da temu kolektivu pomagamo kolikor moremo. Pobrli smo vse najboljše šotore, ki jih imamo za dopust, kupili 20 ležalnih blazin in iz počitniškega doma vzeli še 30 odev, in to

taminka« pred katero je bilo nekaj delavcev z direktorjem in drugimi svojimi partnerji, ki so tudi pripeljali pomoč. Zelo so se razveselili šotorov, katere so trenutno najbolj potrebovali. Po zahvalnih besedah gl. direktorja in prošnji za še nadaljnjo pomoč, smo si ogledali tovarno. Pogovarjali smo se zelo malo, ker so bili preveč pretreseni nad dogodkom, ki so ga doživeli. Zavedali pa so se, da jim ne preostane nič drugega, kot da se čimprej spoprimejo z resničnostjo, kakršna je in čim preje omogočijo obratovanje tovarne ter normalno življenje delavcev.

Poslovali smo se in obljubili, da jim bomo še pomagali. Pot nas je zanesla še v notranjost mesta, katerega je obiskal

Tako je bilo tretji dan po potresu. Ljudje so rešili iz stanovanj kar so mogli in živeli pod milim nebom. Foto: Vidmar Ciril

našo prvo pomoč odpeljali prizadetemu kolektivu »Vitaminke«.

Na pot smo odšli skupno s tov. dir. Rakuščkom, tov. Dernovškom in tov. Žabjekom. Prekrasno jesensko jutro nas je dan po potresu spremljalo na poti proti opustošenemu mestu. Na poti proti Zagrebu je bil zelo gost promet, največ pa je bilo tovornjakov z napisi »Pomoč Banjaluki«. Na odcepu z Avtoceste proti Banjaluki pa je bila ena sama strnjena kolona vozil v obe smeri.

Kakih 10 km pred Banjaluko v vasi Laktaši smo videli prve poškodovane hiše. Od tu naprej je bilo razdejanje vedno večje. Prišli smo do tovarne »Vi-

tudi tov. predsednik Tito. Pogled na to je bil zelo žalosten. Večji del stanovanjskih hiš je porušenih ali tako poškodovanih, da ne smejo stanovalci do inšpekcijske kontrole v svoja stanovanja.

Odšli smo iz Banjaluke pretreseni in z željo, da bi se ta rana čimprej zacelila, da bi ljudje čimprej začeli normalno življenje. Na poti iz Banjaluke smo spet srečavali nove natovorjene kamione z vseh strani države in tudi tujine.

Ponovila se je tragedija, ponovila se je solidarnost — nekaj temnega in nekaj svetlega. Ljudje smo in le tako si lahko pomagamo, kadar smo nemočni, da bi preprečili nesrečo. Vidmar Ciril

Sekretariat zveze komunistov razpravljaj o novem sistemu nagrajevanja

- Sekretariat osnovne organizacije ZK se je 11. novembra
- drugič sestal na razpravo o novem sistemu nagrajevanja.
- Ker so bili člani sekretariata o vsebini novega sistema
- delitve osebnega dohodka že seznanjeni na političnem
- aktivu so na tem sestanku razpravljali o podrobnostih
- in predvsem kako ta sistem uveljaviti, da bodo njegove
- dobre strani prišle do izraza. Razpravo tega sestanka, bi
- v skrajšani obliki in strnjeno v celoto napisali takole:

Čeprav z novim sistemom nas sili v večjo organizacijsko urejenost, s čemer potegne za seboj še več dobrih sprememb kot pozitivnega je za doseganje večjih finančnih uspehov. Gola resnica je, prizadevnost, je čistejši in (nadaljevanje na 3. strani)

Kaj bomo spremenili v pravilniku o delovnih razmerjih

Od sprememb, ki jih je uveljavil zakon o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o delovnih razmerjih dne 8. 5. 1969, smo že uvedli pristojnost komisij za izrekanje ukrepov zaradi kršitev delovnih dolžnosti pri delavskih svetih delovnih enot tudi za izključitve. To je bilo zelo nujno, ker je bilo zasedanje celotnega delavskega sveta delovne enote neekonomično in tudi neučinkovito.

Spremembe temeljnega zakona o delovnih razmerjih v mesecu maju pa zahtevajo še številne druge spremembe v našem pravilniku o delovnih razmerjih. Veliko od teh sprememb bo obveznih, ker pač zakon tako zahteva, več sprememb pa bo vnešenih tudi na podlagi dosedanjih izkušenj, ki nam narekujejo bolj podrobne predpise o bodočem pravilniku in to zlasti predpise o postopku.

Za spremembo pravilnikov delovnih organizacij ni v zveznem zakonu postavljenih nikakih rokov, je pa posredno postavljen rok, da naj bi republiški predpisi bili izdani v treh mesecih od izdaje zveznega zakona, kateri pa doslej niso izdani. Po informacijah na zadevnih tečajih Delavskih univerz so republiški predpisi že pripravljani in bo verjetno zelo kmalu izdan republiški zakon o delovnih razmerjih.

Predpisi republiškega zakona o delovnih razmerjih bodo na podlagi pooblastila v 9. členu zveznega zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih z dne 8. maja 1969, podrobno urejali zaposlovanje delavcev z nepolnim delovnim časom, dalje delo preko polnega delovnega časa in opravljanje dela, ki se ne šteje za delovno razmerje — bivše civilno-pravno razmerje.

Spremenjeni zvezni zakon zahteva na primer, da se morajo delovna mesta z nepolnim delovnim časom zasedati po objavah oziroma razpisih v smislu 18. in 22. člena zakona o delovnih razmerjih z nezaposlenimi ali delno zaposlenimi delavci. Šele, če se na objavo oziroma razpis ne zglasijo kandidati, ki bi izpolnjevali zahtevane pogoje po prvem in drugem odstavku 43a člena, smejo delovne organizacije sprejeti na tako delovno mesto tudi delavca, ki je v delovnem razmerju s polnim delovnim časom, vendar pa mora delovna organizacija najmanj vsakih šest mesecev ponoviti razglas ali razpis — vse do njegove zasedbe.

Po načelih, ki bodo sprejeta v našem republiškem zakonu, bo ponavljanje razpisa za zasedbo delovnega mesta z nepolnim delovnim časom obvezno na 12 mesecev. Ker bo na ta način po republiškem zakonu zasedanje opisanih delovnih mest manj obremenjeno z administracijo, bomo tudi v našem novem pravilniku določili 12-

mesečni rok za ponavljanje razpisa oziroma razglasa.

V novem 43a členu zveznega zakona je poudarek na zasedanju delovnih mest z nezaposlenimi ali delno zaposlenimi delavci. To pomeni, da imajo pri zasedanju delovnih mest z nepolnim delovnim časom prednost nezaposleni ali delno zaposleni delavci. Tu nastane vprašanje, kaj je z upokojenci, to je ali jih je smatrati za zaposlene ali nezaposlene. Zvezna pravna komisija smatra upokojujence za zaposlene, zaradi česar se ti po novem 43a členu zveznega zakona ne bi smeli potegovati za zasedbo delovnih mest z nepolnim delovnim časom.

Republiški zakon o delovnih razmerjih v SR Sloveniji se bo baje postavil na stališče, da so upokojujenci osebe, ki iščejo zaposlitev in zanje ni mogoče trditi, da so zaposleni. Zaradi tega bodo pod določenimi omejitvami upokojujenci po našem republiškem zakonu lahko zasedali delovna mesta z nepolnim delovnim časom tudi v bodoče. To možnost bo uveljavil tudi naš pravilnik o delovnih razmerjih.

Delo v podaljšanem delovnem času oziroma delo preko polnega delovnega časa je doslej urejal 44. člen temeljnega zakona o delovnih razmerjih s štirimi odstavki. V prvem in drugem odstavku so bili navedeni primeri, kdaj je dopustno podaljšati delovni čas. Tretji in četrti odstavek pa sta vsebovala formalne predpise, to je, da mora biti v statutu natančno oziroma konkretno določeno, v katerih primerih in pod katerimi pogoji je delavec dolžan delati dalj kot poln delovni čas in kdo je lahko pristojen oziroma pooblaščen za izdajanje odločb o podaljšanem delovnem času.

S spremembami v mesecu maju letos se je dosednji drugi odstavek 44. člena dopolnil z besedami »ali spravila v nevarnost življenje in zdravje občanov (delo v ambulantanah in bolnišnicah in dr.)«.

Sprememba prvih dveh odstavkov 44. člena ni posebno velika, vendar pa pomenijo vrinjene besede v drugem odstavku neko poostreitev, ki izključuje bolj široko tolmačenje in sme tako trajati delo nad poln delovni čas, kadar je nujno, da se začeto delo nadaljuje, ker bi ustavitev ali prekinitev povzročila precejšnjo materialno škodo ali spravila v nevarnost življenje in zdravje občanov, samo toliko časa kolikor je nujno potrebno, da se odvrnejo ali preprečijo škodljive posledice.

V dosedanem 44. členu se je spremenil tudi tretji odstavek, ki se glasi: »Delo, daljše od polnega delovnega časa sme delovna skupnost vpeljati samo v skladu s statutom, ta pa se mora ujemati z republiškim predpisom, ki natančneje določa primere, v katerih je mogoče vpeljati in odrediti tako delo po

prvem in drugem odstavku tega člena in pogoje, pod katerimi je mogoče to storiti. Doslej statuti glede podaljšanega delovnega časa niso bili pri določanju primerov tako izključno vezani s kakim posebnim predpisom, v bodoče pa bodo morali biti v absolutnem skladu z republiškim predpisom, ki bo natančneje določal primere, v katerih je mogoče vpeljati in odrediti delo daljše od polnega delovnega časa po prvem in drugem odstavku 44. člena in pogoje, pod katerimi sme to storiti.

Navedeno določilo zveni zelo strogo, bodoči republiški zakon o delovnih razmerjih pa bo to strogost predvidoma le do neke meje omilil, ker se bo po predvidevanem republiškem predpisu smelo opravljati delo v podaljšanem delovnem času tedensko največ 12 ur. Res, da bo delo v podaljšanem delovnem času treba obvezno prijavljati zavodu za zaposlovanje, ki sme v delovno organizacijo napotiti ustrezne delavce in kolikor stori to pravočasno, delovna organizacija ne bo smela več nalagati delavcem dela v podaljšanem delovnem času.

Glede dela na delovnih mestih s posebnimi delovnimi pogoji, ki škodljivo vplivajo na delovno sposobnost in zdravje, pa bo tudi po republiškem zakonu dovoljeno delati le toliko časa, kolikor je nujno potrebno, da se odvrnejo ali preprečijo škodljive posledice in v teh primerih ne bo dopustno delati v podaljšanem delovnem času do 12 ur tedensko.

Končno bo republiški zakon o delovnih razmerjih prinesel še eno olajšavo glede pogojev za sklepanje delovne pogodbe, da bo namreč mogoče skleniti delovno pogodbo z neko delovno organizacijo za opravljanje dela, ki letno ne bo trajalo več kot 720 ur, če ne gre za avtorska dela po 3. členu zakona o avtorski pravici in če ne gre za dela, za katera je treba skleniti delovno razmerje za določen čas ali za nepolni delovni čas. Republiški organi namreč utemeljujejo, da v takih primerih ne gre za delovno razmerje po predpisih zakona o delovnih razmerjih in predpisih o socialnem zavarovanju in se s takim tolmačenjem 30-dnevnega roka, preračunanega na ure, odpira več možnosti za razmeram prilagodljivo uporabo dela v civilno-pravnem razmerju.

Če bo republiški zakon o delovnih razmerjih res zagledal beli dan v takšni obliki, kot nam je bil prikazan osnutek, potem bomo lahko zelo sproščeno in v splošno zadovoljstvo članov kolektiva, kakor tudi delovne organizacije same, vnesli v naš pravilnik določila, ki bodo pospeševala, ne pa hromila organizacijo dela in proizvodnjo delovne organizacije.

Ostale spremembe pravilnika o delovnih razmerjih

bodo lažjega značaja in se bodo nanašale pač na obvezni prenos spremenjenih zveznih predpisov v naš pravilnik.

Tako bodo spremenjena določila o poskusnem delu, ki ne bo več obvezno oziroma bo moral delavec najprej pristati na poskusno delovno dobo za določen čas.

Glede na predpise o razporeditvi in premestitvi delavcev se bodo v pravilnik vnesla določila, da so premestitve delavcev možne tudi proti volji delavca, kolikor bodo izvršene v okviru poklica in strokovne usposobljenosti delavca.

Vnešeno bo določilo o posledicah, ki bodo zadele delavca, če se ne bo hotel ravnati po dokončni odločbi o premestitvi. Takrat mu bo namreč začel teči redni odpovedni rok. Seveda pa bo moral biti delavec o tej posledici pisмено poučen v dokončni odločbi o premestitvi.

O izključitvah delavcev iz delovne organizacije je bilo govora že na začetku tega sestavka, vendar je treba razmisliti ali je naša zadnja rešitev o pristojnosti disciplinskih komisij pri delovnih enotah najprimernejša in ali ne bi bilo treba za izrek ukrepov o izključitvi delavcev pooblastiti posebno disciplinsko komisijo pri Delavskemu svetu podjetja in ne več pri delovnih enotah. Na ta način bi se dosegla večja enotnost oziroma enakost ocenjevanja okoliščin in dejstev, ki vplivajo na izključitev in tudi večja neodvisnost v odločitvah ko-

misije, katere člani oziroma vsaj večina njih, ne bi bila neposredno v vsakodnevnih stikih s kršilcem, ko opravljajo delo skupaj.

V bodočem pravilniku bo glede na pravico ugovora delavca proti odločbi o izključitvi treba vnesti tudi določilo o pravici predlagatelja disciplinskega postopka, da lahko vloži ugovor proti odločbi disciplinske komisije na delavski svet, kolikor smatra, da z odločbo disciplinske komisije o izreku nekega ukrepa niso bili dovolj upoštevani interesi delovne organizacije.

Mnogo prijetnejše bo zapisati v novi pravilnik določilo o zaščiti delavcev s trideset oziroma delavk s petindvajset let delovne dobe, da se jim ne sme odpovedati delovno razmerje, razen če odkloni razporeditev na drugo delovno mesto, ki sicer ustreza njihovim strokovnim in delovnim sposobnostim.

V spremenjenem pravilniku bo tudi določilo kdaj se lahko vabilo delavca razobesi na oglasni deski in kakšne posledice so vezane na takšen oglas, da je namreč to nadomestilo za vročitev vabila delavcu, ki ga na nika kršen drug način ni mogoče povabiti.

V novem pravilniku bo tudi precej formalnih določil, ki bodo predpisovala roke, kdaj morajo organi upravljanja odnosno strokovne službe rešiti vloge in predloge delavcev in o pravih delavca, ki jih bo imel v primerih nepravočasne rešitve njegove vloge ali predloga.

Sekretariat zveze komunistov razpravljaj o novem sistemu nagrajevanja

(nadaljevanje z 2. strani)

da delimo lahko le toliko, kolikor ustvarimo ne glede na sistem. Sistem delitve je le instrument, oblika in način razdeljevanja ustvarjene količine denarja. Ta sistem pa je lahko stimulativen, to se pravi, da spodbuja k boljšemu delu in s tem se ustvari več in lahko se več deli. Pomembno je kako tak sistem sprejemamo in koliko smo ga pripravljene uresničevati. Samo kritizirati in kazati na napake drugih, svoje pa pozabljati ni pot do večjih dohodkov. Pot tudi ni izsiljevanje ali podobna »borba« za svojo plačo. Edina pot je v odkrivanju rezerv, ki se nahajajo vsepovsod: v času, delu, materialu, organizaciji in predvsem v kadrih. Če hočemo napredek moramo imeti sposobne kadre, ker naših rezerv ne moremo iskati pri delavcu ob stroju, temveč pri vseh drugih od predelavcev in srednjih kadrov do vodstva

podjetja. Te kadre smo dosedaj zgubljeni in nismo mogli dobiti novih ravno zaradi nizkih osebnih dohodkov? Z novim sistemom smo primorani, da se to popravi obenem pa so tudi najnižje postavke pereč problem, kjer je vprašanje eksistenčne sposobnosti.

Teško je narediti, da bi bili vsi zadovoljni, narediti pa je treba tako, da bomo lahko delali danes in z boljšim delom lepše živeli jutri.

Naloga organizacije ZK in drugih organizacij ter samoupravnih organov naj bi bila predvsem; da se zavzema za ustvarjanje pogojev za boljše delo — za cenejšo proizvodnjo, da odstranjuje vse nepravilnosti, ki povzročajo nered in slabe odnose. Začeto reorganizacijo moramo izpeljati do podrobnosti, rajejiti delovna področja sektorjev in strokovnih služb ter uzakoniti večjo osebno odgovornost.

Prvi na republiškem tekmovanju gasilcev

● Vsako leto organizira republiška gasilska zveza tekmovanje gasilskih društev kovinske industrije. Letos je bila 100-letnica gasilskega društva v tovarni železniških vozil »BORIS KIDRIČ« v Mariboru. Republiška zveza je vso organizacijo poverila »TVZ BORIS KIDRIČ«, ki je povabila na tekmovanje vsa gasilska društva širom Slovenije.

Med povabljenici je bilo tudi naše gasilsko društvo, ki se je vabilu z veseljem odzvalo. Ker so naši fantje videli kako trd oreh je bilo tekmovanje v Leobnu, so se za to začeli takoj vaditi. Deset dni pred tekmovanjem so vadili vsako popoldne po tri do štiri ure. Ni prijetno tekati v poletni vročini s polno gasilsko opremo po dvorišču in prenašati težke cevi in orodje. Vendar niso odnehali, kar je bilo tudi potem obilno plačano. Nastopili so v treh disciplinah: trodelni šolski napad, taktična notranja vaja in testiranje.

Tekmovanje je bilo napovedano za 27. 9. 1969 ob 7. uri zjutraj. Iz Ljubljane smo od-

potovali z malimi zaprekami zaradi prevoznih sredstev v petek ob 18. uri zvečer. Zato, da ni bilo treba v soboto tako zgodaj na pot in so se fantje dobro prespali pred tekmovanjem.

V Mariboru je bila organizacija zelo dobro pripravljena. Ob 7. uri zjutraj je bil zbor vseh gasilskih društev, ki so se odzvala tekmovanju. Po himni je godba zaigrala udarno koračnico, gasilci pa so s paradnim korakom, mimo spomenika padlim borcem za svobodo, počastili spomin padlim gasilcem in naznanili prireditev velikega pomena. Po slavnostnem govoru predsednika društva iz Maribora so počastili spomin

na padle tudi z enominutnim molkom. Nato so posamezne enote odkorakale na stadion.

Tu je bilo že vse pripravljeno za tekmovanje. Na mizi pred tribuno so bila razstavljena darila in pokali za tekmovalce. Našim fantom so se zaiskrile oči ko so jih zagledali. Jože pa je pripomnil »največji pokal moramo osvojiti«. To je bila naša želja in verjetno vseh nastopajočih.

Tekmovanju se je odzvalo 14 gasilskih društev. Dva izmed njih sta tekmovanje zadnji moment odpovedala, tako da jih je ostalo samo dvanajst. Našim je žreb določil 11. mesto za tekmovanje. Prišli so predzadnji na vrsto. Najbolj nevaren tekmeč je bila gasilska četa iz »EMO« Celje. Vendar jim pogum ni upadel. Nasprotno, še bolj so začeli bodriti drug drugega. Poveljnik in predsednik sta jim dajala še zadnja navodila.

Ko so bili po zvočniku navajeni za nastop, so se vsi postavili kot eden v vrsto. Še pregled orodja in cevi in vaja se začne. Vse je šlo lepo, samo opazili smo, da se je ena cev malo zvila, kar pa komisija ni štela za napako, saj je pri pregledu ugotovila, da je bila cev pravilno položena in se je ob premiku tudi sama poravnala. Nato je komisija stopila k motorki. Tu je nastopil hudobni škrt in se vrnil z eno napako pri spojkah. Zato so nam odbili 15 točk. Ker pa je naša ekipa imela najkrajši čas izvedbe, to je 91 sekund, smo vseeno stopili na drugo mesto. Pri notranji taktični vaji smo bili brez napake in osvojili prvo mesto. Pri testiranju pa je bilo tudi nekaj spodrsljanj, a drugo mesto nam ni ušlo.

Sedaj smo čakali samo še na končni rezultat, ki ga bo razglasila komisija. Po kratkem nagovoru, v katerem se je predsednik zahvalil tekmovalcev za sodelovanje in trud, so predstavniki tekmovanja začeli deliti plakete in pokale kot nagrade.

Dobili smo prvo mesto in pokal za taktično vajo, za trodelni napad pa je dobila ekipa »EMO« Celje. Litostroj iz Ljubljane je ostal brez pokala. Ko so bile razdeljene že vse nagrade, je ostal na mizi samo še veliki pokal, namenjen zmagovalcu t. j. povprečno najboljši ekipi glede na vse tekmovalne discipline. Tedaj pa je predsednik komisije pohvalil vse nastopajoče, predvsem tovarno Saturnus ter tako predal še en in največji pokal našim fantom kot članom najboljšega moštva

Priborjena pokala

IGD kovinarjev v naši republiki za leto 1969. Vsi smo bili veseli in nemalo presenečeni, ker tolikšnega uspeha vseeno nismo pričakovali.

Veseli smo odšli na kosilo, kjer so po starem običaju vsi pili iz pokala. Zvečer pa smo se zadovoljni vračali v Ljubljano, preko Trojan, kjer smo si malo odpočili ter privoščili trojanske krofe. Upamo, da bomo še nadalje obdržali sedanj tempore pokazali, da denar, ki ga vlaga naše podjetje v gasilska sredstva ni zaman. Želimo pa, da bi se nam pridružili še mnogi člani kolektiva, posebno mladina, ki je bodočnost v naši socialistični domovini.

Imena članov naše tekmovalne ekipe:

Kokalj Dušan, Kos Anton, Babnik Anton, Puconja Ivan, Juratovec Anton, Jambrovič Viktor, Novak Jože, Rešetar Franc, Erjavec Dušan, Bitenc Janez, Perme Ivan, Kamnikar Jože, Salkič Mustafa.

Lenčka Toni

To je mlada ekipa gasilcev iz Zaloga med odmorom

Poročilo o delu počitniških domov

Upravni odbor počitniških domov je imel v desetih mesecih letošnjega leta 9 sej. Udeležba članov odbora je bila vedno polnoštevna. Na sejah smo obravnavali ureditev počitniških domov, sodelovanje glede letovanj s podjetjem »Vektor«, »Astro« in »Gradisom«, popravila in vzdrževanje domov, kadrovske zadeve, tečaj smučanja, prevoz gostov in druga vprašanja v zvezi z letovanjem članov kolektiva.

Prijave za letovanje smo začeli sprejemati že v drugi polovici marca, do 15. maja pa so bile že vse sobe za letovanje v Velem Lošinj rezervirane. Tudi letos smo imeli še najete sobe pri zasebnikih. Vsi obračuni za najete sobe so bili izvršeni v mesecu septembru. Obračun za najete sobe znaša 7.900.000 starih dinarjev in bo plačan lastnikom preko Turističnega urada v Velem Lošinj. V letošnji poletni sezoni je bilo ugodeno vsem interesentom za letovanje na morju. Največ gostov je bilo v času od 22. 7. do 1. 8. skupno 123 oseb, v ostalem sezonskem času, to je v juliju in avgustu pa je bilo od 90 do 116 gostov v posamezni izmeni.

Upravni odbor počitniških domov je na svoji redni seji dne 30. 9. 1969 sprejel tudi sklep, da se bo v bodočih letnih sezonah sprejemalo

največ do 105 gostov v eni izmeni. Pri tem številu gostov se še da zagotoviti dobro hrano in postrežbo. Število gostov bi lahko povečali le v primeru, če bi povečali tudi kuhinjo. Pripomniti je treba, da interes za letovanje v Velem Lošinj iz leta v leto narašča, kar nam povedo tudi sledeči podatki:

Leta 1964 je letovalo 307 naših delavcev in 271 gostov, leta 1967 je letovalo 417 naših članov s 4271 penzijskimi dnevi in tujih 228 z 1739 penzijskimi dnevi. Letos je naših članov letovalo 586 in so skupno prebili 5900 dni v Lošinj. Gostov je bilo 216 in so prebili 2190 dni v Lošinj. Iz podatkov je razvidno, da se število Saturnužanov povečuje, dočim število gostov počasi upada.

Med tujimi gosti so tudi razni poslovni partnerji in člani tistih kolektivov, ki

sprejemajo naše člane v svoje domove.

Sodelovanje s podjetjem »SAP« Ljubljana, ki je prepegljavalo goste v Veli Lošinj, je bilo obojestransko zadovoljivo.

V počitniškem domu na Voglu, ki je last podjetja »Vektor« Ljubljana, je letošnje leto koristilo krajši ali daljši oddih 71 oseb — članov kolektiva s svojimi družinami.

V počitniškem domu v Kranjski gori je bilo domačih gostov 589, ki so letovali 2624 dni in 126 tujih gostov, ki so letovali 500 dni.

Povprečna zasedba v času

zimске in letne sezone je 67 odstotna. Od celotnega števila penzijskih dni je bilo od članov kolektiva in njihovih ožjih članov 84 %, od tujih gostov pa 16 % penzijskih dni.

Zasedba doma po mesecih:
Zimska sezona: januar — 78 %, februar — 69,6 %, marec — 46 %.
Letna sezona: julij — 69 %, avgust — 70 %, september — 5 %.

V času zimskih počitnic je bil organiziran smučarski tečaj za šolske otroke. Udeleži-

lo se ga je 58 otrok. Dosedanja praksa je pokazala, da so mlajši tečajniki, to so otroci od 8. do 12. let zelo disciplinirani in se podrejujejo pravilom tečaja. Pri odraščajoči mladini pa je mnogo več težav.

Upravni odbor počitniških domov si je tudi za v bodoče postavil kot osnovno nalogo: čim lepše urediti naše počitniške domove ter goste zadovoljiti z dobro hrano ter hitro in solidno postrežbo.

Zakrajšek Feliks

Vojaki pišejo

Dragi sodelavci!

Oglašam se vam iz Knina, kjer služim kadrovski rok. Tu sem že nekaj več kot en mesec, tako, da sem se že kar privadil na novo življenje. Le na tovarniško menzo večkrat pomislim. Ko bi le vedeli, kako Polonca dobro kuha. Prosim, če bi mi pošljali tovarniški časopis. Zdaj vas pa lepo pozdravljam in vam želim še mnogo delovnih uspehov.

Slabanja Janez

SPOSTOVANI!

Sporočam vam, da sem dobil vaš časopis in se zanj prav lepo zahvaljujem.

Služim namreč vojaški rok v Bovcu.

Prosim vas, da se v mojem imenu zahvalite tov. Tomčevi, ki je uredila, da sem dobil časopis.

Pozdravljam tudi vse sodelavce, posebno pa iz ročne orodne.

Vojak Slak Ladislav

— Kaj je s teboj Francelj? Ali te revma daje?
— Ah nič, le s šefom sem bil na dopustu

Direktor razvoja in delavnic

- Z novo reorganizacijsko shemo, kjer smo celotno delovno organizacijo razdelili na štiri proizvodne enote, so te enote dobile tudi svoje direktorje. V prejšnji številki smo predstavili direktorja obrata Zaloga tov. Drnovška in direktorja OTP tov. inž. Gogala. Danes vam bomo s kratkim intervjujem predstavili direktorja delovne enote RAZVOJ IN DELAVNICE tov. Smrajca Janeza, ki je sicer že »star« Saturnužan in dolgoletni vodja te delovne enote.

VPRAŠANJA

— Katere organizacijske spremembe so v vašem obratu že storjene in katere so še predvidene? Se vam obetajo kakšne posebne naloge? Imate morda težave s kadri, v tehnologiji, strojni park, oprema, prostori ali s čem drugim?

ODGOVORI:

Prav gotovo se ne motim, če trdim, da je značilno za preteklost našega podjetja, razmeroma zelo hitro povečanje proizvodnje po obsegu, asortimanu, kakovosti in podobno. To dejstvo pa ima jasno močan vpliv tudi na organizacijo. Zato ni slučaj, da smo v podjetju sicer na osnovi maratonskih diskusij ter študijev pristopili k reorganizaciji podjetja, oziroma formiranju takšne organizacije, ki bo v današnjih pogojih najprimernejša in ki bo v osnovi dala garancijo za doseganje optimalnih rezultatov gospodarjenja.

Tako zamišljena organizacija pa je zahtevala, in še zahteva spremembe na vseh področjih dela, pa tudi v dejavnosti razvoja ter delavnic, oziroma orodjarne.

Razvoj izdelkov in tehnologije v dejavnosti avtoelektrike smo povsem izdvojili iz skupnega razvoja, ter ga priključili neposredno obratu avtoelektrike.

Razvojno dejavnost embalaže pa smo razdelili v dve skupini: v skupino razvoja konzervnih doz in v skupino razvoja splošne embalaže. V okviru teh skupin delujejo posamezne službe, odgovorne za razvoj konkretno določenih grup izdelkov. V pristojnost teh posameznih služb pa spada razvojni postopek od projekta do osvojitve za proizvodnjo. Osnovni namen takšne organizacije je v tem, da se razvojna dejavnost čimbolj približa posameznim proizvodnim obratom, da čimbolj služi njihovim zahtevam, ter da se doseže učinkovitejše osvajanje novih izdelkov in tehnologije.

Nova organizacijska shema zahteva določene spremembe v orodjarni. Te spremembe se nanašajo predvsem na formiranje strokovno močnejše priprave dela, v sklopu katere naj bi perspektivno delovala tudi konstrukcija orodij in naprav.

Zal bomo to okrepitev izvedli šele, ko bomo dobili na razpolago odgovarajoče kadre.

Temu bi rad dodal še sledečo misel. Mislim, da organizacija sama nikakor ne more urediti vseh problemov, ki se pojavljajo pri vsakodnevnem delu. Dobri rezultati so lahko le posledica dobre organizacije ter strokovno močnih in prizadevnih

kadrov. Zato smatram, da se mora vzporedno z izboljšano organizacijo, ki daje posameznim organizatorjem večjo odgovornost in samostojnost, dvigniti tudi angažiranost oziroma prizadevnost vseh, ki s svojim delom vplivajo na razvoj podjetja.

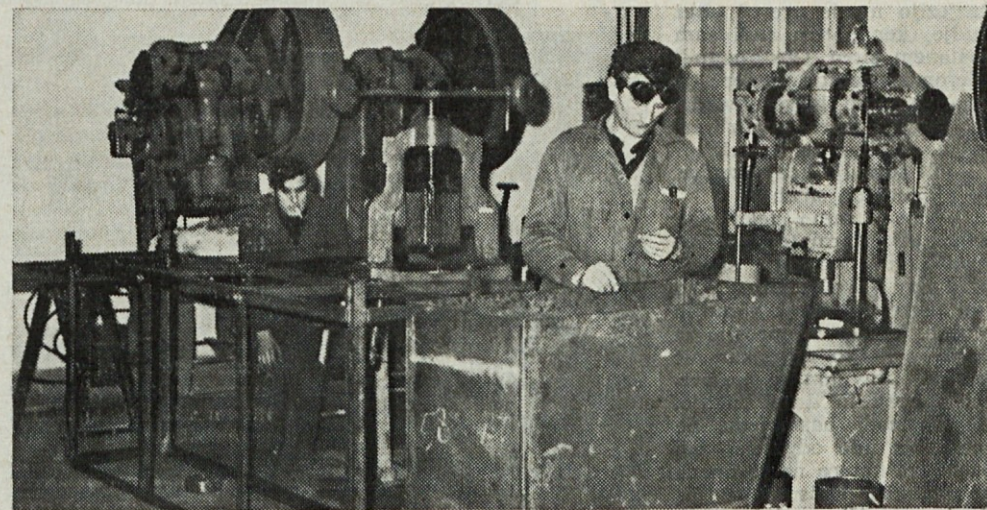

Smrajc Janez — direktor delovne enote Razvoj in delavnice

vajo na osvajanje izdelkov in tehnologije.

Za uspešnejše delo na področju osvajanja pa bo perspektivno potrebno rešiti še nekatere druge probleme. Znano je namreč, da je strojni park orodjarne relativno star in iztrošen, čeprav smo ga v letošnjem letu z nabavo nekaterih novih strojev izboljšali, kljub temu še naprej ostaja nekaj nerešenih problemov. Za rešitev teh bo potrebno čimprej najti potrebna sredstva.

Tudi vprašanje prostora za orodjarno postaja pereče. Razmestitev delavnic v razne stavbe in nadstropja ima prav gotovo nekatere slabosti. Zato je treba resno računati s tem, da se že v bližnji prihodnosti poskuša organizirati vse delavniške zmogljivosti v en prostor, kar bi omogočilo njihovo boljše izkoriščanje.

Z rekonstrukcijo strojne remontne delavnice so fantje zadovoljni. Izgleda, da bodo to zimo preživeli na suhem. Velik problem je bila tudi varilnica in kot je rekel njen vodja Babnik Tone, bo sedaj kar šlo.

Raziskava o informiranju

Pred dnevi je izšla iz tiska 20. številka publikacije Javno mnenje. Te publikacije izdaja o svojih raziskavah in ugotovitvah center RS ZSS za raziskovanje javnega mnenja. Njen naslov je Obveščanje v statutih in v praksi podjetij. Predstavlja raziskavo informiranja v statutih in v praksi, ki jo je vodil na pomlad letos mag. soc. Bogdan Kavčič. Raziskava kaže, koliko in v čem so statuti slovenskih industrijskih in rudarskih delovnih organizacij izpolnili in dopolnili statutarna določila o informiranju in koliko se v teh delovnih organizacijah praksa informiranja razlikuje in koliko se ujema s statutarnimi določili o informiranju.

Raziskavo Informiranje v statutih in v praksi, ki je bila dokončana letos, lahko primerjamo s podobno raziskavo, izvedeno leta 1964. V obeh primerih so raziskovalci uporabili enak vzorec, to je 111 statutih industrijskih in rudarskih delovnih organizacij iz Slovenije. Vzorec predstavlja reprezentativen izbor, kar pomeni, da je ugotovitve

možno posplošiti za celotno področje slovenske industrije in rudarstva. Celotno, 43 strani obsegajoče gradivo je mogoče povzeti z naslednjimi glavnimi ugotovitvami raziskave:

1. Informiranje delavcev ni zadovoljivo urejeno niti v statutih niti v praksi.

2. Praksa glede na statute hodi svoja pota. Sredstva za informiranje, organizacija informiranja itd. so v praksi drugačni, kot jih predvidevajo statuti. V praksi je tendenca, da se informiranje uredi bolj funkcionalno, kot to predvidevajo statuti.

3. Informiranju v večini delovnih organizacij manjka sistematičnost, kvaliteta informacij ni zagotovljena.

4. Službe informiranja, ki bi v celoti organizirale informiranje ni. Sankcije niso predvidene niti v statutih niti se jih ne izvaja v praksi.

5. Službe informiranja, ki bi v celoti organizirale informiranje, so organizirane samo v redkih podjetjih (izjemoma).

6. Sestanki se kot oblika informiranja uporabljajo zelo redko, čeprav praktično povsod in jih predvidevajo tudi statuti. Vzrok temu je visoka cena sestankov (izguba delovnega časa).

7. Predlogom in vprašanjem delavcev v podjetjih ne posvečajo posebne skrbi. To iniciativo izjemoma vzpodbujajo (od spodaj). Večinoma pa je to le demokratska oblika — »svoboščina« delavcev, ne pa mehanizem njihovega sodelovanja pri upravljanju podjetja.

8. Informiranost po oceni naših informantov pogosto nastopa kot vzrok navzkrižij različnih oblik — od negotovnosti do protestnih ustavitvev dela.

9. Samoupravni organi nimajo zgrajenih načinov komuniciranja z zaposlenimi. Tudi tam, kjer statut predvideva, da nastopajo člani kot informatorji, se to praviloma ne izvaja.

Obstoječe stanje informiranja torej ne zagotavlja in ne omogoča vloge delavcev pri upravljanju podjetij.

Zeleno luč informiranju v statutih delovnih organizacij

Na zadnji seji odbora RS ZSS za tisk in informacije v delovnih organizacijah so prisotni obravnavali določila o informiranju in poslovni tajnosti. V več variantah jih je pripravila skupina strokovnih sodelavcev republiškega sveta v posebni brošuri »Samoupravna zakonodaja v delovnih organizacijah«. Člani odbora menijo, da razumna uporaba predlaganih določil prižiga informiranje v statutih delovnih organizacij zeleno luč, če se bodo odgovorni strokovni delavci, sindikalni aktivni in uredniki ter uredniški odbori glasil v delovnih organizacijah zares zavzeli za dopolnitev statutarnih določil o informiranju in poslovni tajnosti.

Na seji odbora so prisotni sklenili 1. da v osnovi podpirajo predlagana določila o informiranju in poslovni tajnosti, ker bodo prav gotovo precej koristila delovnim organizacijam pri dopolnjevanju statutih in drugih internih aktov; 2. da bo treba čimprej analizirati organizacijsko-kadrovsko področje informiranja v delovnih organizacijah ter dokonč-

no opredeliti pravni položaj sredstev in način informiranja samoupravljavcev; 3. da se bo odbor še nadalje zavzemal za bolj organizirano in skladno akcijo pri utiranju spoznanj o pomembnosti organiziranega informiranja zaposlenih ter bo zato tudi nadalje pospeševal pri občinskih sindikalnih svetih ustanavljanje posebnih komisij oziroma odborov za

tisk in informiranja v delovnih organizacijah.

Ko so razpravljali o predloženi brošuri »Samoupravna zakonodaja v delovnih organizacijah« — zvezek A, so člani odbora za tisk in informiranje v delovnih organizacijah zlasti poudarili pomembnost načelne opredelitve odnosa zaposlenih do informiranja kot njihovo pravico, dolžnost, pa tudi odgovornost za nastale posledice, če se nekdo po lastni krivdi iz razpoložljivih informacij ne informira. Opozorili pa so, da bi kazalo v statutih še bolj točno opredeliti, kaj razumemo pod pojmi »pravočasnost«, »objektivnost«, »celovitost« in »razumljivost« informacij, saj so o tem stališča še posebej različna, hkrati pa so možne dokaj subjektivne ocene. Opozorili so tudi, da še nimamo jasnega koncepta o poslovni tajnosti. Po njihovem mnenju je v statutih smiselno normirati tudi sankcije za primere, če se krši dolžnost do informiranja, saj bo le tako mogoče s statutarnimi določili celoviteje urejati informiranje. To zlasti v tistih primerih, če takih določil ne vsebujejo pravilniki o delovnih razmerjih.

Glede določil o statutarnem urejanju informiranja v železarni Jesenice so nekatere člani odbora menili, da mora za dano oziroma sporočeno informacijo vsakdo odgovarjati, dočim se osebe, ki je izrazila svoje mnenje, ne sme klicati na odgovornost. Treba je namreč razlikovati med »informacijo« in »mnenjem«.

(interne informacije RSS Slovenije)

Naš razgovor

Malo več o Ivanu, našem telefonistu

Telefonist je človek, ki nas povezuje s svetom. On je posrednik vseh naših službenih in privatnih pogovorov po žici. Ko dvigamo slušalko, v naglici zavpijemo kaj bi radi in že hočemo zvezo, če jo ni, že robantimo na onega v centrali, češ le kaj mečka toliko časa. Seveda pozabljamo, da je takih, ki bi radi zvezo prav ta trenutek še več, znotraj in zunaj tovarne. Ne vemo, da se telefonist trudi in išče »luknjo«, da bi ustregel nam, onemu, tretjemu...

Za četrto ure sem stopil v našo telefonsko centralo. »O, živio Slavko!« mi je z globokim moškim glasom odzdravil Ivan. Rekel sem mu, da bi se rad malo pogovoril, če utegne. »Ja, sedajle ko je še Roman tukaj bi se pa dal«. Vstal je od svoje delovne mize s premnogimi gumbi in majhnimi črnimi vzvodi, ročicami in mikrofonom, za

jo telefonsko centralo. Zelen sem bitji telefonist in to prav v nekem kolektivu med delovnimi ljudmi.

Poizkusil sem. S pomočjo tov. Berganta, ki je bil tedaj občinski odbornik in me je poznal, sem dobil službo v Saturnusu. Bilo je leta 1958. Želja, da bi bil telefonist se mi je tako izpolnila. Ker centrala ni bila prirejena za slepega, mi je bilo v začetku malce težko.

— Kdaj si se ponesrečil?

— Bilo je 1942, tam pri Litiji, vojna je bila in municija, saj veš, municija... Tam službe nisem mogel dobiti. Ljudje se te po svoje branijo, mislijo da nisi za nobeno delo, če si slep. Pred vojno so slepi res morali po vogalih beračiti, danes pa obstajajo zavodi, ki slepe usposabljaajo za delo. Telefonija pa je kot nalašč za take, v to delo se človek lahko poglubi in ga odlično opravlja.

— Je delo telefonista težko?

— Ljudje mislijo, da je to enostavno in lahko, pa ni. Ko je bila tu še komerciala, je bilo prav obupno. Bil sem iz dneva v dan bolj utrujen, lotil se me je strašen glavobol, ki ni popustil po več dni. Saj veš, vojna pusti človeku marsikaj. Sedaj mi pomaga še Roman. Delam po 4 ure in to je ravno prav. Tega dela mora biti ravno prav, da ga lahko dobro in z veseljem opravljaš. Če verjameš ali ne, nekateri ljudje so tudi po telefonu hudo težki, taki te do konca zdelajo.

— Te kdaj razjezijo?

— Telefonija je po svoje nehvaležno delo in sila slabo vrednoteno, če bi videl, ne bi bil telefonist. Veliko je tudi privatnih pogovorov, če jim ne ustrežeš, je ogenj v strehi, če jim pa ustrežem, pa se lahko zgodi, da morajo čakati službeni, kar je spet hudo. Razjezijo me le preveč sitni ljudje, ker potem tudi sam postanem siten. Obstaja tudi telefonski bonton in lepo je delati z onimi, ki ga obvladajo. Človek mora biti zbran, jasen, vljuden in kratek.

— Te spravijo kdaj v zadrego ali tudi do smeha?

— Nisem samo telefonist, sem tudi informator, saj me sprašujejo za čuda stvari, predvsem za zunanje. Rad jim ustrežem, če je v mojih močeh. Včasih me prosijo za pogovor mesto njih, kar nič rad ne opravljam, to me preveč zaposli in drugi čakajo. Se pa tudi nasmejem. Se zgodi, da kdo od zunaj želi osebo, za katero ne ve imena ne priimka. Opisuje mi ga, da je starejši, srednje rasti, trebušast, z očali in plešast — ali kaj podobnega. To me večkrat spravi v smeh in največkrat pravega tudi najdem.

— Koliko številčk znaš na pamet?

— S številčkami je kot z zakoni, neprestano se spreminjajo, kljub temu pa jih znam okoli 400.

— Kaj storiti, če se pokvari telefon?

— Okvaro je najbolje javiti meni. Jaz lahko ugotovim ali je notranja ali zunanja in če jo lahko sam odstranim. Okvar je veliko, ker imamo zelo slabo napeljavo in težko se jo najde. Ko je bil tu še Vidregar Srečo je okvaro mimogrede ugotovil in odstranil, ta je bil res specialist, ki mu ni para. Dobro bi bilo, če bi centralo čimprej postavili v vratarnico, tu je preveč ropotanja in tresenja od stiskalnic. Pogosto me obiskujejo, da jih je polna centrala in vsak kaj vrti pri radiju, ozvočenju ali kjer je. V vratarnici bi bil bolj mir in boljše delo.

— Kako živiš doma?

— Ha, veš, doma je tudi kar prijetno. Dva otroka imam in dobro ženo. Starejši je star 5 let in pol in mi je v veliko oporo. Pelje me že na sprehod in prav rad z njim vandram. Komaj čakam, da zrasteta, potem bomo lahko šli večkrat kam na izlet. Sem navdušen ljubitelj hoje v naravi, ta me vsega prerobji. Sicer pa z družino veš kako je, skrbi so, denarja je vedno premalo, so pa tudi nad vse srečni trenutki.

— Slišal sem, da si jo tudi že na hribe mahnil.

— Rad grem v hribe, le da ni prenevarno. Na Liscj v Zaslavju sem bil že velikokrat. Pri oskrbniku, ki je bil moj sorodnik sem imel otroka in takrat sva jo z ženo mahnila gor kar vsako soboto, čeprav je treba hoditi kar tri ure. Sedaj pa si želim enkrat iti na Veliko planino, ko že slišim toliko od nje.

Končala sva pogovor. Prijeten je bil. Z Ivanom je vedno prijetno kramljati. V centrali ropota kot na oddelku in ni prijetno tu. Ko sem odhajal sem se nehote spomnil krepkih zdravih fantov, ki se potikajo iz lokala v lokal pijani, zanemarjeni, brez volje do dela do življenja in pravijo, da so nesrečni, da sovražijo ljudi in cell svet, zato, ker je tako in ne drugače...

Gerlica Slavko

Preskus znanja iz varstva pri delu so dolžni opraviti vsi kvalificirani delavci iz delavnic

Kako naj telefoniramo?

Često se dogaja, da brez za pogovor med štirimi uspeha kličete neko telefonsko številko. Ta številka pa je stalno in neprekinjeno zasedena... Zgubite potrpljenje, čas, onemogočate, da bi lahko drugi uporabljali telefon, ki ga trenutno vi, ko neprestano kličete zasedeno številko.

Očitno je, da je nekdo prekoračil mejo dostojnega vedenja, pozabil je, da je telefon predvsem namenjen za hitre poslovne pogovore in nujna priporočila, ne pa za prijateljsko pogovarjanje ob kavi. To velja posebno za službene telefone.

Predvsem pri razgovorih po telefonu bodite kratki, jasni in dostojni. Vedeti morate tudi to, da se zelo pogosto vmešava v telefonsko linijo in tako postane soudeleženelec tretja oseba, sicer ne po svoji volji in sliši, recimo, ko vi koga obrekujete ali se za kaj opravičujete.

Kakor hitro ste zvezani s številko, ki jo želite, se najprej predstavite, na kratko označite ali razložite smoter vašega pogovora in na koncu pogovora ne pozabite, da se morate klicanemu zahvaliti za pozornost. V teku pogovora bodite dostojni, ne vpadajte sogovorniku v besedo, ne mučite ga s svojimi temami in problemi, ne zahtevajte po telefonu, da vam tovarišica zdikтира kuharski recept ali pove vsebino prebranega romana ali pa tudi vse svoje težave na delovnem mestu in celo svoje rodbinske zadeve. To si prihranite

Kontrolirajte svoj glas, kadar govorite po telefonu. Dogaja se, da mnogo oseb, ko govore po telefonu, povisajo svoj glas z namenom, da jih bo sogovornik bolje slišal, na ves glas kriče, pri tem pa pozabljajo, da tak način govorjenja preje slični na prepir kakor pa na kulturno občevanje zrelih ljudi.

Ni dostojno zaloputniti slušalko, po telefonu iskati neznan osebo, buditi telefonske naročnike ponoči in to zadnje končno smatrati za uspešno šalo.

Ne da so samo delavci iz strojne remontne delavnice zadovoljni z novimi prostori, zadovoljni smo vsi, saj se je z rekonstrukcijo polepšal izgled cele tovarne.

Povše Ivan, naš telefonist na svoji vsakdanji poti na delo

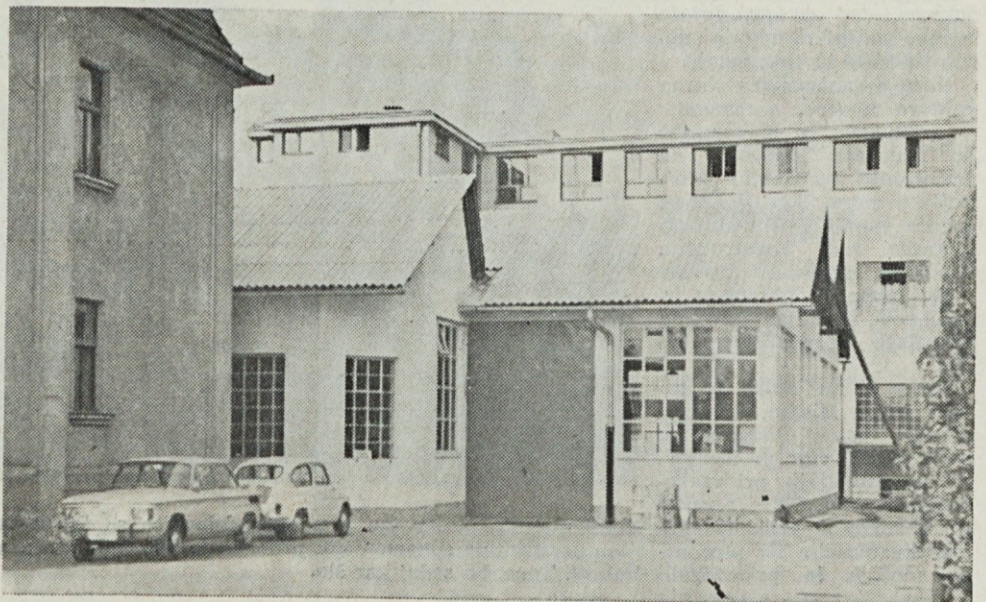
njo pa je sedel Roman — njegov pomočnik. Stopila sva ob veliko »omaro« našega nekdanjega ozvočenja in začela pogovor.

— Ali še kaj dela ozvočenje?

— Nič, sedaj je dokončno fuč in škoda je, polomili smo ga, da ga nismo dali delati strokovnjakom, tako je denar vržen stran. Nekajkrat me je že pošteno streslo pri tej »skrinjki«.

— Ali si ti že dolgo telefonist?

— Moja prva služba je bila v Rogu, bil sem medfazni kontrolor pedalnih osi. Kasneje sem bil 2 leti na občini v Mostah. Tam sem slišal, da v Saturnusu postavljajo več-

Kako in kdaj naj se otrok uči?

Zaposleni v tovarni SATURNUS imamo kar preko 700 otrok, ki obiskujejo obvezno osemletno šolanje. Z resnim šolskim delom se niso spoprijeli le otroci, temveč tudi mi starši. Zavedamo se roditeljske dolžnosti do svojega otroka, da ga moramo usposobiti za samostojno življenje, za reševanje in premagovanje težav, na katere sleherni človek naleti v privatnem in profesionalnem področju. Kako bodo naš otroci usposobljeni premagovati porajajoče življenjske težave pa je odvisno od naših nazorov, vzgojnih napotkov, spoznanj, predvsem pa od znanja, katerega si naj bi pridobili otroci z uspešnim šolanjem. To je pomembno še toliko bolj, saj iz dneva v dan opažamo, da razvoj zahteva od slehernega človeka tudi čimveč splošnega znanja, kar velja še toliko bolj za našo družbo in njeno samoupravno ureditev. Brez dvoma zahteva razvoj samoupravljanja vedno večjo stopnjo izobraženosti in razgledanosti vseh zaposlenih. Ni dovolj imeti le znanje za opravljanje svojega dela, zahteva se tudi dodatno znanje, saj se morajo ljudje v samoupravnih organih odločati tudi za širše odločitve, ki segajo izven področja lastnega dela.

Kljub nujni zahtevi za širše znanje, pa ugotavljamo, da pri nas v Sloveniji ne konča uspešno obvezno osemletno šolanje razmeroma veliko število otrok in mladine. Vzrok za to je prav gotovo več, med drugim pa je vzrok slabega uspeha prav gotovo tudi ta, da se otroci ne znajo učiti.

Starši in tudi učitelji nismo dovolj seznanjeni z uspešnimi metodami učenja, zato otrokom vsiljujemo popolnoma napačne, ki ne rodijo zaželenega uspeha, pač pa neuspeh in še druge negativne posledice pri otroku. Dogaja se, da učitelji v šoli le poučujejo in nimajo pred očmi otroka tudi tedaj, ko se mora učiti. Domače učenje je prepuščeno le učencem in nam staršem, če pa se otrok nahaja v varstvu, mu je v pomoč strokovno usposobljen vzgojitelj. Vsem nam pa je znano, da je te pomoči deležno le malo otrok zaradi nerazvitega šolskega varstva. Kljub vedno večjemu številu družin, kjer sta oba zakonca zaposlena, je vzgoja in pomoč pri vzreji in vzgoji otroka prepuščena v glavnem le staršem. Prav tem staršem pa je namenjen moj članek z namenom, da bi lažje in uspešnejše pripeljali svojega otroka do uspeha.

siviramo in neuspeh otroka je neizogiben.

V želji, da bi otroku bolj pomagali, smo starši večkrat preveč aktivni, otroci pa preveč pasivni. Moralo bi biti seveda obratno. Otroku moramo aktivno pomagati le tedaj, kadar se mu zatakne, ko ne more in ne zna naprej, sicer pa moramo otroka vzpodbujati k samostojnemu delu.

Otrok, ki se vedno uči le s starši, se ne bo znal pozneje sam učiti. Brez tuje pomoči bo popolnoma odpovedal in morali bomo iskati inštruktorja, da se bomo izognili popolnemu neuspehu, čeprav je otrok dovolj »bister«, da bi lahko obvladal šolsko gradivo.

Posebno moramo paziti, da z nepravilnimi postopki otroku ne jemljemo volje in interesa do učenja. To se namreč pogosto zgodi, če silimo otroka naj se uči dalj časa brez odmorov in tudi že tedaj, ko je že utrujen; če otroka kaznujemo, ker kljub učenju ni dosegel zaželenega uspeha, če ga silimo, da se uči ob nepravem času (za kazen se boš učil, ko bomo šli mi na izlet!). Včasih celo zasmehujemo otroka (»S teboj ne bo nikoli nič! Le po kom si se vzel? Samo slamo imaš v glavi!«). Če starši ravnamo z otrokom tako, smo mu povzročili nepopravljivo škodo.

Poleg metode učenja pa je za otrokov uspeh pomemben tudi primeren čas učenja. Starši mnogokrat mislimo, da se doseže z daljšanjem učenja v nedogled boljši učni uspeh. Pritiskamo namreč na otroka, da se še in še uči, zlasti, če ima otrok nezadostne in smo nepopustljivi. Pri dolgotrajnem učenju se pojavi utrujenost, zaradi česar otrok porabi mnogo časa za naučitev, osvojitve manjšega gradiva.

Poleg tega se otroku pri dolgotrajnem učenju snov pomeša, otrok daje zaradi tega nepravilne odgovore ali pa ne ve, kateri odgovor je pra-

vilen in kaj naj odgovori na postavljeno vprašanje.

Težko je odgovoriti na vprašanje, kako dolgo naj se dnevno naš otrok uči. Vsekakor je to odvisno od lastnosti otroka, od starosti in intelektualnih sposobnosti otroka. Nekateri pedagogi trdijo, da je primeren čas učenja dnevno dve do tri ure. Pri tem pa moramo upoštevati da mlajši otroci ne zdržijo toliko časa pri knjigah kot starejši in da lahko traja učenje z vmesnimi odmori znatno dalj kot strnjeno učenje. Na dolžino učenja pa vpliva tudi težina snovi. Težjo snov se mora otrok učiti krajši čas kot lažjo. Paziti moramo, da se otrok dnevno uči lažjo in težjo snov, kar upoštevajo že šolski urniki oz. bi to morali upoštevati.

Naši traja učenje dolgo ali kratko je poglavito, da ga razdelimo v manjše enote, med katerimi naj ima otrok odmore. Kako dolgo odmori trajajo in koliko časa naj trajajo učne enote? Učna ura ne sme biti prekratka, niti predolga. Traja naj od 30 do 50 minut, odvisno od starosti otroka in težavnosti gradiva.

Vmes pa naj ima otrok krajši odmor za sprostitve.

Večkrat se sprašujemo, kateri del dneva je najprimernejši za učenje — jutro, popoldan ali zvečer. Na splošno velja pravilo, naj se otrok uči takrat, ko je spočit. Po tem pravilu bi bile za učenje najprimernejše jutranje ure. Ker je večina otrok zjutraj oziroma popoldan v šoli, ostane za učenje popoldan ali večer. Učenje takoj po kosilu ni uspešno, ker je otrok len in zaspan. Med popoldanskimi in večnimi urami pa ni večjih razlik v učnem učinku. Otrok se naj uči v tistem dnevnem času, v katerem se je že navajen učiti. Učenje v poznih večernih urah pa iz zdravstvenih razlogov ni priporočljivo, saj otroci potrebujejo tudi veliko spanja.

Dobro navado imajo tisti otroci, ki se učijo dvakrat dnevno, saj se s tem izogonejo utrujenosti. Jutranji čas pred odhodom v šolo je najbolj primeren za obnavljanje snovi, ki utrjuje učno gradivo in ostane otroku dolgo v spominu. Pravimo, da otroku snov sedi!

Fani Zužek

Gledališka sezona v letu 1969-70

Tudi v letošnji sezoni so se naša gledališča potrudila, s svojimi repertoarji. V svoj program so uvrstila najboljše dela vidnih stvariteljev gledališke umetnosti. Letošnji repertoar je v nekaterih odtenkih še boljši od lanskega. Združuje najvišjo kakovost s popularnostjo in ga je moč opredeliti kot idealno uresničitev zamisli o sodobnem ljudskem gledališču, ki bo vsakomur nudila veliko duhovno doživetje.

Opera je v svoj repertoar uvrstila zopet stare in priljubljene opere najboljših glasbenikov in ustvarjalcev kot so: Čajkovski, Giuseppe Verdi, Puccini in še drugi.

Abonmajski program »OPERE«:

- Giuseppe Verdi: »TRAVIATA«
- Giacomo Puccini: »TURANDOT«
- Peter I Čajkovski: »PIKOVA DAMA«
- Ermanno Wolf-Ferrari: »PREBRISANA VDOVA«
- Kurt Weil: »VZPON IN PROPAD MESTA MAHAGONIJA«

— Balet: »NAVIHANKA IN BAHČISARAJSKA FONTANA«

Abonmajski program »DRAME«:

- Primož Kozak: LEGENDA O SVETEM CHE (drama)
- Slavko Grum: DOGODEK V MESTU GOGI (groteska)
- Ben Jonson: »VOLPONE« (komedija)
- Plautus: HISNI STRAH (komedija)
- Michel de Ghelderode: »RDECA MAGIJA« (farsa)
- Alfred Jarry: »KRALJ UBU« (farsa)

Mestno gledališče:

- Matej Bor: »PLES SMETI« (drama)

- Igor Torkar: »ZLATA MLADINA« (drama)
- Dostojevski: »BESI«
- Robert Anderson: »VEŠ DA TE NE SLIŠIM, ČE TE ČE VODA« (komedija)
- Neil Simon: »BOSA V PARKU« (komedija)
- Eugene Labiche: »LJUBLJENI CELIMAR« (komedija)

— Giulio Scarnazzi: »SLAVNOSTNI POVABLJENEC« (komedija)

Abonmaji v Operi:

- Red A — 4 sedeži
- Red C — 4 sedeži
- Red G — 10 sedežev
- Red K — 10 sedežev

Abonmaji Drama

- Red A — 4 sedeži
- Red C — 4 sedeži
- Red G — 10 sedežev

Mestno gledališče:

- Premierski red — 10 sedežev
- Red kolektivi B — 50 sedežev
- Red kolektivi D — 30 sedežev
- Red kolektivi E — 150 sedežev
- Red kolektivi G — 50 sedežev
- Red kolektivi S — 70 sedežev

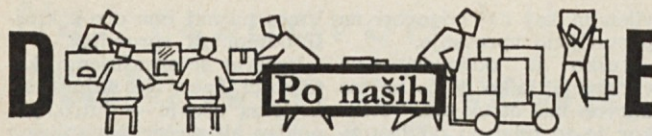
Vstopnice so brezplačne in upamo, da se jih boste kot doslej še nadalje z veseljem posluževali. Želimo Vam obilo zabave v letošnji sezoni.
Toni Lenčka

Kot vsako leto na Dan mrtvih so tudi letos naši najmlajši počastili spomin na našo VIDO

SREČANJE UPOKOJENCEV

19. novembra smo povabili naše nekdanje sodelavce na ogled tovarne in na skromno zakusko. Upokojenci so se zbrali v velikem številu in se v prostorih gostišča Zadobrova prijetno zabavali. (Več o tem v novoletni številki.)

DE — TISKARNA

V septembru 69. je potekala proizvodnja na I. in III. lakirni liniji v 3 izmenah, na II., IV., VII. in IX. liniji v 2 izmenah, dočim je na VIII. tiskarskem stroju kakor tudi v ostalih oddelkih priprave dela tiskarne potekala proizvodnja le v 1 izmeni.

Plan za september je bil postavljen po številu odtisov in smo ga dosegli s 103%. V preteklem mesecu smo porabili 26.496 rednih ur, nadur je bilo izvršenih 3.330, za dopuste je bilo porabljenih 3.152 ur, na bolniške izostanke je odpadlo 1.172 ur, izhodov je bilo 33.50 ur, opravičenih je bilo 132 ur, neopravičenih je bilo 16 ur, opravičeno neplačanih je bilo 12 ur. Povprečni procent preseganja norme v naši delovni enoti je bil v septembru cca 25%. V našo delovno enoto smo sprejeli 5 novih članov. Poškodovala sta se 2 člana tiskarne.

Izmet v septembru znaša cca 0,36%, vendar je treba pripomniti, da bi ta procent izmeta bil lahko manjši za cca 0,22% tako, da bi znašal izmet le cca 0,14%. Izmet 0,22% je vzrok slabe kvalitete alu pločevine. Nujno bi bilo, da se prevzema-nabavlja le kvalitetno alu pločevino, ker le na ta način bomo v stanju procent izmeta zmanjšati.

V mesecu oktobru je potekala proizvodnja na I. in III. stroju v 3 izmenah, na II., IV. in na V. stroju v 2 izmeni, dočim na VII., VIII. in IX. stroju, kakor tudi v ostalih oddelkih priprave dela tiskarne je potekala proizvodnja le v 1 izmeni.

Plan je bil postavljen po številu odtisov in smo ga realizirali cca 92%. Vzrok, da je bila proizvodnja v tem mesecu tako nizka so okvare na II. IV. tiskarskem stroju in pa remont III. lakirnega stroja. V teh urah okvar in remonta bi lahko napravili še cca 12%. S tem bi dosegli odnosno prekoračili postavljeni plan za cca 4%. V mesecu oktobru smo porabili 27.456 rednih ur, nadur je bilo opravljenih 2.047 ur, dopustov je bilo 1.584 ur, na bolniške izostanke je odpadlo 1.544 ur. Izhodov je bilo 26 ur, opravičeno plačanih izostankov 392 ur, opravičeno neplačanih je bilo 88 ur.

Povprečni procent preseganja norme v tiskarni je bil v mesecu oktobru cca 27%.

Skupni izmet znaša cca 0,45%. Pripomniti pa je potrebno, da bi ta procent bil lahko znatno manjši in to za cca 0,29% pod pogojem, da bi alu pločevina odgovarjala kvaliteti. Nujno je, da se prevzema-nabavlja le kvalitetna alu pločevina, ker bomo le na ta način lahko dosegli, da bo procent izmeta manjši.

V mesecu oktobru smo imeli tudi proizvodni sestanek naše delovne enote, kjer smo obravnavali plan za mesec julij, avgust in september. Obravnavali smo še nastale reklamacije, delovno disciplino in druge aktualne probleme.

PROSLAVA JUBILANTOV DELA

21. novembra so v prostorih vrtca Angele Ocepkove proslavili svoj delovni jubilej vsi, ki so v Saturnusu že 10 in 20 let in tisti, ki so izpolnili pogoje za zasluženi pokoj. (Več o proslavi boste brali v novoletni številki.)

STARA FOTOGRAFIJA — Tokrat so na njej samo moški delavci in predelavci iz oddelkov. Posnetek je iz leta 1931

Iz drugih časopisov

DOGOVORI O RAZDELITVI PROGRAMA

Potrošnja male kovinske embalaže v naši državi raste za približno 10% letno. Zaradi hitrejši rasti proizvodnih zmogljivosti imajo jugoslovanski proizvajalci težave. Te težave pri nekaterih proizvajalcih znašajo tudi do 20% in tudi več. Reški proizvajalec embalaže nima takih problemov, ker je od 120 milijonov din letnega bruto produkta 75% proizvodnje na bazi večletnih pogodb.

Tako je na primer proizvajalec embalaže oz. njegova proizvodnja s transportom direktno povezana s skladišči in polnilnico motornih olj v rafineriji nafte v Reki. Tako sodelovanje omogoča tudi potrošniku embalaže in proizvajalcu visoke komercialne efekte. Enako vlogo, kot jo ima Metalografski kombinat na Reki, ima na jugoslovanskem tržišču kovinske embalaže tudi Ljubljanska tovarna kovinske opreme in embalaže »Saturnus«. Tem dvem proizvajalcem se pridružuje še Limprodukt iz Novega Sada ter nedavno integrirane tovarne: Lim iz Zagreba in Proleter iz Beograda. Vsi ti proizvajalci so prisotni na letošnjem Jesenskem zagrebškem veesejmu. To priliko bodo izkoristili za konkretne dogovore z željo, da se zboljša situacija tako med samimi proizvajalci kot tudi na tržišču. Govori se tudi o možnosti specializacije, delitvi proizvodnega programa, formiranje skupne nabavne službe, posebno kadar gre za večje količine pločevine naročene v inozemstvu. S tem sporazumom bi se končalo »svašatenje« in nadaljnje investicije v povečevanju proizvodnih zmogljivosti posameznih proizvajalcev. To pa bi omogočilo investiranje v tisto proizvodnjo, kjer je sedanjí asortimen embalaže premajhen in ne more zadovoljiti potreb tržišča.

Perspektiva v novem asortimentu

Eden od primerov take vrste investiranja nove to-

varne za proizvodnjo plastičnih kozarcev, ki jih uporabljajo mlekarne po vsej državi. Pred nekaj meseci je tako avtomatizirana proizvodnja, v katero je bilo vloženo okoli 600 milijonov SD pričela z delom v okviru Metalografskega kombinata iz Reke. Za to proizvodnjo se uporablja PVC granulat, katero že sedaj — čeprav ne v dovolj veliki količini — proizvaja OKI iz Zagreba. V novi proizvodnji praktično ni odpadkov, ker se v avtomatiziranem procesu ostanki plošč, od katerih se dobiva kozarce ponovno pretvarjajo v granulat, kar pomeni, da se vsak gram materiala spre-

pogon novo moderno linijo za proizvodnjo 5 in 3 kg konzervnih doz, ki so našle mnogo kupcev na našem tržišču. To je zahodnonemška linija Krupp, ki je v poskusnem obratovanju proizvedla okrog milijon škatel. V letu 1970 bodo proizvedli 9 milijonov pločevink in sicer 6 milijonov 5 kg in 3 milijone 3 kg doz. Poskusno obratovanje je pokazalo visoko kakovost, saj sploh ni bilo reklamacij. Prve pogodbe za prodajo so že sklenili s podjetji Kuplin Vočar, Subotičanka, Kanjiža, Šapčanka, Budimka itd.

Lansko leto je Limprodukt dobil pomembna priznanja za kakovost svoje embalaže »OSKARJA« in srebrno pla-

To je Jovo. Takrat, ko se je še kadilo iz našega velikega dimnika, je premetaval premog in potem opravljal še vrsto del. Končno se je ustavil v delavnici pri mojstru Hromcu kjer je z delom nadvse zadovoljen

menj v vreden izdelek. Reški kombinat lahko z novo proizvodnjo proizvede 80 milijonov plastičnih kozarcev za mlekarstvo ind., kar je dovolj za jugoslovansko tržišče.

Siroke možnosti izbire proizvodov, ki so iskani v prehrambeni, kemijski industriji in industriji nafte, imajo tudi ostali proizvajalci male kovinske embalaže. Zato, kakor pravijo predstavniki reškega kombinata na Jesenskem zagrebškem veesejmu, ni razlogov, da bi bili dobri odnosi med proizvajalci samo formalni, ampak je sedaj že čas za konkretne dogovore, ki bodo proizvajalcem omogočili večje serije in dali tržišču boljše proizvode.

MODERNA LINIJA
ZA PROIZVODNJO
KONZERVNIH ŠKATEL
Tovarna kovinske embalaže Limprodukt iz Novega Sada je nedolgo tega spustila v

keto za grafično rešitev za pločevinko, namenjeno Grocki.

(po časopisu Privredni pregled Beograd 3. 11. 1969)

Nova tovarna »METALOPLASTIKA« začela s proizvodnjo

Ob praznovanju 25-letnice osvoboditve Šabca so spustili v pogon tudi novo tovarno za proizvodnjo kronskih zamaškov Metaloplastika. Je sodobno opremljena, ima tri linije za proizvodnjo kronskih zamaškov, ki so italijanske proizvodnje in vsaka od njih proizvede 380 milijonov kronskih zamaškov na leto v vrednosti sedem in pol milijonov novih dinarjev. S tem je postalo pomemben preskrbovalec živilske industrije s kronskimi zamaški.

(po časopisu Glas Podrinja Šabac, 30. 10. 1969)

STARI SLOVENSKI PREGOVORI!

— Bolje se je varovati, kakor zmote kesati!
— Kar sam ne popadeš, zbraj od modrejših.

— Boljši je vižarja platiti, ko poti zgrešiti.

— Za podplate skrbi, bratec, za podplate, pa ne bo ti treba za zdravila bratec!

abc

SAMOUPRAVLJANJA

DOLOČANJE STROKOVNE USPOSOBLJENOSTI ZA VSAKO DELOVNO MESTO

Z odredbami 37. člena zakona o del. odnosih je predpisano, da so delovne organizacije dolžne do 16. maja 1970. leta v svojih splošnih aktih določiti potrebno strokovno izobrazbo za vsako delovno mesto. Medtem je zakonodajalcu dovoljeno, da

najvišji organ samoupravljanja (Delavski svet) z odlokom izvrši razpored delavcev iz enega delovnega mesta na drugo, vključno tudi vodilne delavce. Te možnosti se delovne organizacije lahko poslužijo le v 6 mesecih po stopanju v veljavo splošnega akta o sistematizaciji delovnih mest, s katerimi je za vsako delovno mesto določena strokovna usposobljenost.

BILANCA — PRVIČ PO NOVIH ZAKONIH

Gospodarske organizacije so letos prvič naredile bilanco svojih poslovnih rezultatov za 6 mesecev, po osnovnem kontnem planu določenim z novim zakonom o knjigovodstvu. Vsebinska sprememba, katero je prinesel nov način obračuna je v tem, da se dohodek ugotavlja na bazi realizacije izdanih računov oz. faktur, a ne na osnovi plačane realizacije kot doslej. In kakor kažejo analize Službe družbenega knjigovodstva so ta način poslovanja, vzeto na splošno, delovne organizacije uspešno opravile.

Po dosedanjih rezultatih so se potrošena sredstva povečala za 25%. Pri tem so bila vlaganja v realizacijo iz lastnih zalog večja kakor lani v prvih 6 mesecih za skoraj 5 milijard din več. Sredstva za potrošeni material in usluge so bila povečana za 20%, medtem ko se je amortizacija povečala za nekaj manj kot 18%.

Ustvarjeni dohodek ugotovljen kot razlika skupnega dohodka in potrošenih sredstev odgovarja neto produktu, a ne dohodku del. organizacij iz prejšnjega načina, ker se sedaj neto produkt posebej ne prikazuje. Ustvarjeni dohodek na bazi fakturirane realizacije v prvem polletju

INVESTICIJE

V zadnjem času se pogosto srečamo s pojmom — investicije. Kaj je to? V ožjem smislu investicije predstavljajo vlaganja v osnovna in obratna sredstva. Izvor investicijskih sredstev so akumulacija in amortizacija. Investicije iz akumulacije (narodni dohodek) se imenujejo neto investicije, investicije z amortizacijskim delom pa bruto investicije. Te se kot skupna vlaganja v določenem času lahko izkoristijo za nakup ali izgradnjo osnovnih sredstev v gospodarstvu (stroji, zgradbe, ceste) in za izgradnjo takomenovanih negospodarskih objektov (kot so šole, bolnice, stanovanjske zgradbe).

Nove investicije so tiste investicije, ki se jih vlaga v osnovna sredstva, s katerimi se poveča proizvodna zmogljivost. Sredstva za nove investicije se lahko formirajo samo iz akumulacije (neto investicije) in iz amortizacije iz tistega dela, ki ostane v zameno dotrajanih osnovnih sredstev.

Stopnja investicij (akumulacije) je odvisna od stopnje razvoja in od proizvodnih odnosov. Socialistični proizvodni odnosi imajo prednost pred individualnim in državnim kapitalizmom. V socialističnem proizvodnem odnosu je stopnja investicij odvisna od dolgoročnega planiranja, odnosno razvoja.

Pisma iz nabiralnikov

SPOŠTOVANI UREDNIK!

Tako me teži, da moram napisati, pa čeprav brez podpisa.

O disciplini sem že večkrat govoril in se s svojimi sodelavci pritoževal, pa to nič ne pomaga. Samo pogledj kdaj že odhajajo domov: 20 ali 15 minut obvezno pred koncem dela, tako tudi v drugi izmeni. Vprašujem se zakaj imamo vratarja, saj če greš pred drugo uro popoldan te še pogleda ne, pa čeprav manjka včasih tudi pol ure do konca dela. To lahko rečem, ker sem že tudi sam poizkusil. To res ni podobno redu, ki ga tako velika delovna organizacija kot je naša nujno potrebuje, če hoče biti uspešna.

Druga stvar, ki me moti je naprimer pogovor z našimi delavkami na televiziji. Ni lepo, da v takih primerih ne govorijo tako kot resnično je. Na primer one, ki delajo v »vakumu« so trdile, da zaslužijo po 60 tisoč in druge po 70 tisoč st. dinarjev na mesec. To ni res in zaslužijo veliko več kot vse druge delavke — 100.000—150.000 na mesec. Imajo pa tudi zelo lepo delo, saj so kot »dohtarice«, pa se naj ogledajo malo druge oddelke in delavke kakšne so. Delajo samo dopoldan in včasih nadure. Zato se nam »strapasto« zdi, da tako stokajo ravno one.

Lep pozdrav!

Sodelavci

PISMO STARE SKATLE Dragi urednik!

Po dolgem času se ti spet oglašam. Čez poletje sem ti večkrat nameravala pisati, pa mi ni nikoli uspelo. No, sedaj ko sem opravila z ozimnico in drugim skrbi za zimo, se ti bom spet malo potožila.

Od poletja sem se je v naši tovarni zgodilo več pomembnih stvari. Ena od teh je bil, prav gotovo, poizkus za združitev z Limproduktom. Ker z njimi ni bilo nič in ker v tem premalo vem ne bom več pisala.

Druga pomembna stvar so prav gotovo preizkus znanja o varstvu pri delu vseh zaposlenih v proizvodnji. Kaj takega se v tovarni še ni zgodilo in če sem poštena moram priznati, pa čeprav sem tudi jaz godrnjala, sem se marsikaj zanimivega naučila. Ali kaj ko je veliko reči le napisanih, v resnici pa je drugače. Na primer: pod gasilnimi aparati ne sme biti zabojev, tudi transportne poti ne smejo biti zložene tudi za 1 cm ne sme biti zaboj čez črto. V hodnikih nove stavbe (O. T. P.) pa so v vseh hodnikih naloženi zaboji, da se človek težka prebije skozi (tu ni začrtanih poti). Pomislite kaj bi bilo, če bi bil požar ali potres, le kako bi se tu skozi ljudje rešili? Podobnih stvari pa je še veliko in bom o njih še drugič pisala — morda pa bo o podobnih stvareh pisala tudi kakšna druga delavka.

Saj mi ne zameriš tovariš urednik...

Vaša stara škatla

ODGOVOR UREDNIKA

Lepo, da si se spet oglašila, saj so me povprašali kaj je z našo Staro škatlo, prenekateri so že mislili, da si postala žrtev cenzure.

Omenjaš zložene hodnike v stavbi O. T. P. in izražaš strah kako bi bilo v primeru nesreče večjega obsega. Prav imaš! Res je to problem. Ko sem o tem povprašal za to odgovorne, so mi pritrdili, da je strah povsem opravičen. Problem je v tem, da so se

SPOŠTOVANI UREDNIK

V prvih vrsticah vas lepo pozdravljam. Vem, da me še ne poznate, in da se boste začudili, ker vam pišem. Pišem se Sebenik Dušan in obiskujem 6. a razred. Moja mama in očka sta pri vas zaposlena že vrsto let. Upam, da ju poznate.

Tov. urednik, zelo veliko željo imam. Septembra sem šel na operacijo srca in še do danes nisem doma. Sedaj se nahajam v Sentvidu pri Stični, kjer sem na okrevanju. Prosim vas, če ste tako dobri in mi izpolnite željo, katero sem dolžan storiti.

Zahvaliti se moram vaši zdravnici dr. Benčanovi, ker me je napotila na operacijo srca in me s tem rešila kasnejših komplikacij.

Prosim, bodite tako dobri in dajte to moje pisemce v časopis. Naj vsi vedo, kako dobro in pametno zdravniko imate v tovarni, kako se zanimala za zdravje mladega člo-

danji prostori O. T. P. postali premajhni. Potrebovali bi prostorno skladišče za polizdelke — pa ga ni. V programu je preselitev proizvodnje hobotk v embalažo. Ko bo to storjeno bo na voljo več prostora in kasneje, ko se bo naredil še nadzidek špricerije bo problem povsem rešen. Hodniki bodo spet prosti in zaposleni rešeni nevšečnih skrbi. Do takrat pa se lahko pomagamo le s čim primernejšim skladiščanjem zabojev in točnejšim planiranjem izdelave proizvoda.

Kmalu se oglasi!

Urednik

veka. Star sem 13 let in sem ji zelo hvaležen za njeno skrb do mene in ker je bila vseskozi ob strani mojih staršev, ki so trepetali ali bo operacija uspela ali ne.

Ne smem pozabiti tudi na vašo dobro socialno delavko, ki je moji mami dajala toliko poguma. Obema se zahvaljujem in želim, da vsakdo ve, kako dobri sta bili za moje starše in za mene.

Pošiljam vam lepe pozdrave in vam želim mnogo uspeha pri vašem delu. Se enkrat vas lepo pozdravljam. Če sem naredil kaj napak, jih prosim, popravite.

Zelo bom vesel, če mi boste tudi vi pisali.

Sebenik Dušan
Mladinsko okrevališče
Sentvid pri Stični

Za besedo »ljubiti« je »pomagati« najlepša beseda na svetu.

Človek z lahkoto prenaša le eno bolečino, to je bolečina drugih (Reni Leriche)

Z našimi hodniki je res težko. Še posebno zjutraj se je včasih prav težko prebiti skoznje

Bajta planinske sekcije na Mali planini

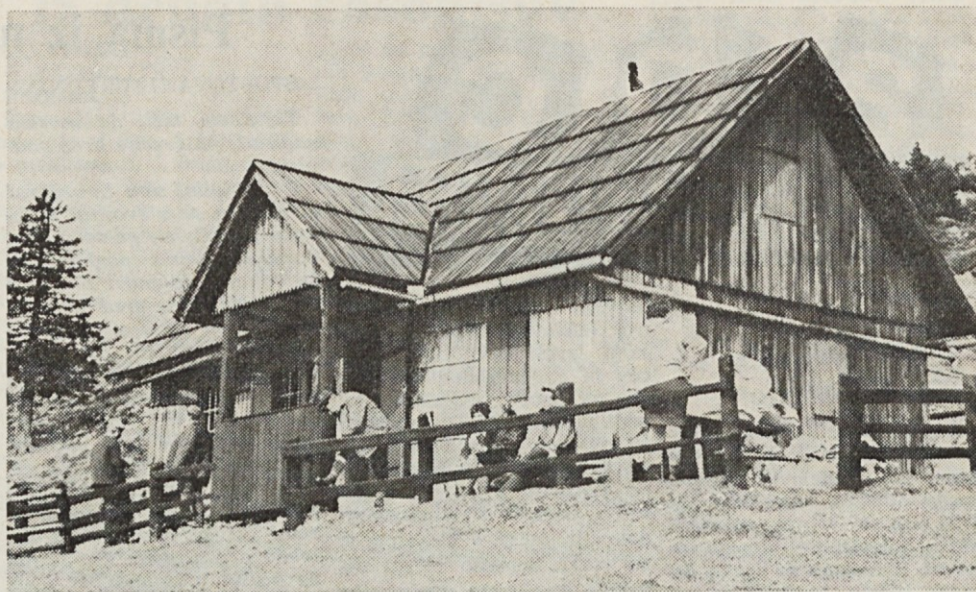
- V biltenu ste bili že obveščeni, da je planinska sekcija
- naše tovarne vzela v najem polovico večje plansarske
- kočice na Mali planini. To pot bi vam radi o tem povedali
- kaj več.

V nekaj letnem delovanju naše planinske sekcije se je med zaposlenimi zelo povečal interes za hojo na gore. Stevilni izleti, ki smo jih imeli, so bili dobro obiskani. Iz meseca v mesec raste krog navdušencev in zato smo prav gotovo storili prav, da smo izkoristili priložnost in privzeli v najem polovico plansarske kočice, ki so jo do letos imeli v najemu črnuški planinci. Koče nismo kupili ampak vzeli v najem za razmeroma nizko najemnino. V kočici je velika dnevna soba, v kateri je štedilnik s posodo in jedilnim priborom. Ob dnevnem prostoru je manjša soba, kjer bodo štiri ležišča (pogradi). V spodnjem prostoru je še drvarnica in WC. Na podstrehi so še preostala

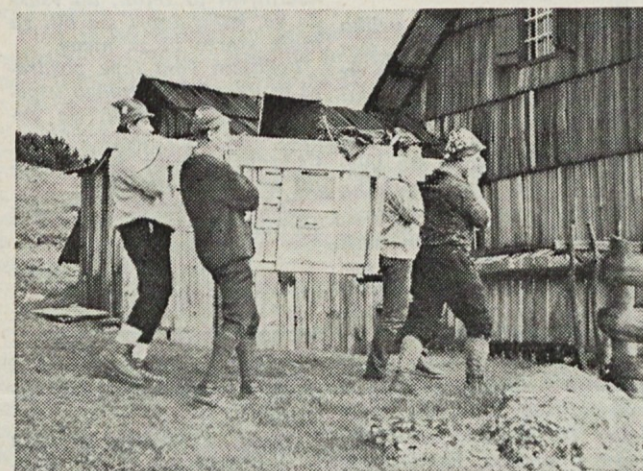
ležišča — seveda po planinsko — skupna. Vse skupaj lahko prespi na enkrat 20 obiskovalcev.

Imeli smo nekaj udarniških akcij in sicer smo prvič nesli štedilnik, drugič ležišča s posteljnino in napravljali drva in tretjič smo nesli omarico za posodo in pripravljali drva. Sedaj čakamo, da nam mizarji naredijo še nekaj polic in nato bomo začeli oddajati ključke obiskovalcem.

Kočica je namenjena za rekreacijo v naravi vsem zaposlenim podjetja, planinska sekcija pa jo bo imela v oskrbi. Prijetnost bivanja v njej, bo popolnoma odvisna od obiskovalcev. Zato se bo potrebno ravnati po priporočilih hišnih navadah, ki

Plansarska bajta na Mali planini z našimi prvimi obiskovalci — delovnimi prostovoljci

Prenesti štedilnik od žičnice pa do bajte ni bila lahka in enostavna stvar

Ves tovor, tudi mize, je bilo treba natovoriti na sedežnico in nato prenesti še daleč naprej na Malo planino. Brez pridnih ljubiteljev gora tega ne bi zmogli

bodo napisane in obešene v dnevnem prostoru. **Ze sedaj pa bi opozorili na sledeče podrobnosti:**

Obiskovalec, ki bo vzel ključke od bajte pri zato določeni osebi v tovarni, bo za čas svojega bivanja odgovarjal za red v bajti. Pri odklepanju vrat in odpiranju oken bo treba vedno vrata in oknice zavarovati z vponko, da jih veter ne bo razbijal. V dnevnem prostoru bo plinska luč in ob njej navodila za vžiganje in ugašanje. Poleg bo tudi sveča. Vsak ima tudi žepno svetilko za spalne prostore in tudi za hojo po temi. Drva morajo biti vedno pripravljena v skrinji ob štedilniku, zato preden odideš domov vedno pripravi nova drva in trske za podkuriti. Skuhal si boš lahko sam le kar boš imel v nahrbtniku, posoda pa je v omari in policah. Posodo za seboj vedno pomij in jo lepo shrani, krpe daj sušiti. Pometi in če je voda od snega jo z krpo poberi. Vodnjak je zunaj in zakljenjen, tudi ti ga vedno zakleni. Drva ne sekaj nikjer drugje kot zunaj ali v drvarnici. Ležišče si uredi sam kot želiš, ko vstaneš zloži posteljnino na

kup in pustj na ležišču, kjer si spal. V spalne prostore ne nosi nobene hrane zaradi miši. V spalnih prostorih tudi ne kadi in ne hodi v čevljih. Čevlje sezuj v hodniku in hodi v copatah ali samo nogavicah. Skrbno čuvaj ves inventar in ne povzročaj niti najmanjše škode. Če nisi sam bodi obziren do drugih in se potruj, da bo vsem prijetno. Predno odideš ne nalagaj več na ogenj, pospravi, skrbno zapri vsa okna z oknicami in zakleni vrata. Če se bomo ravnali vsi tako, se bomo radi vračali,

se razumeli in vsem bo obisk prijetno doživetje.

Od žičnice mimo domžalskega doma ob tovarni žičnici na Malo Planino je 45 minut hoda. Peš iz Stahovice je 3 ure, iz Smrečja od Jurčka pa dobri 2 uri. Od Domžalskega pl. doma ali Jarškega pa 5 minut. Za smučanje so lepi tereni, le vlečnic v bližini bajte ni. Je pa odličen mir in toplo sonce, kar je tudi veliko vredno.

Za planinsko sekcijo
Gerlica Slavko

Izbrane misli

Razumno življenje brez izdelanega pogleda na svet ni življenje, temveč breme, groza.

***

Sovraštvo je strup, ki človeka ubija. Hujše je za tistega, ki ga občuti, kot za tistega, ki ga mora prenašati.

***

Vsak mojster je nezaupljiv in dvomi o svojih letih — tako tudi mora biti.

Ali že veste, da ... je Glas Saturnusa vaš list

Po napornem delu je to prva skupna malica na Mali planini

Izlet na Jalovec, Mangart in sosednjo Italijo je bil eden najlepših in najbolje udeleženih izletov naše planinske sekcije

strmem snegu. So: Tamara, Deževnik, Švicar, Lojze in za aparatom Encijan.

Turo je nadvse uspešno vodil Jaka, ki so mu pomagali še vidni planinci: Ščurk Emil, Arh Jože, Draškič Slavko in Polc Brane. Tura je bila poleg vsega tudi zelo poučna.

Vzpon skozi Ozebnik (Kuloar) je bil najlepši del lepe, zanimive a nadvse dolge ture na Jalovec, Pod Špičko in naprej v Log pod Mangartom, Mangart, Rabeljsko jezero in Mangartska jezera na italijanski strani naših Alp. Na sliki so le štirje od 34., ki so, sicer zadnji, varno navezani, z derezami na nogah in drugo opremo, opravili vzpon po trdem

Na koncu ture se spodobi še planinski krst vseh tistih, ki so goro šele prvič občutili. No, včasih je treba krstiti tudi take, ki gore že bolje poznajo a so se krstu vedno zvito izmikali. Na sliki je krst Janeza Lipovca z botro Jožico Zevnikar. Dobil je ime »Jodlar«.

OSEBNE NOVICE

NOVI SODELAVCI

Slavica SUBELJ, Slavica HREN, Ivan VIRANT, Anica VIDIC, Aljoša FERLAN, ing. Tomo PERME, Franc GABRIC, Golub STOJANOVIČ.

Ida KRASEVEC, Marija ROMOZZI, Marija POTOČNIK, Kati VARGAZAN, Pavla TESNER, Jožefa BRODNIK, Milka BUNDALO, Ivanka STUBELJ, Anđelka PERKOVIC, Semska JASIC, Marija ZIDAR, Marija IVANUŠA, Milica KOLOVIC.

ODSLI IZ KOLEKTIVA

Na lastno željo

Miloš CIMPERMAN, Dušica KALINOVIC, Janez LENKO, Albin ŽIDAN, Milka BRISAR, Milan PIUZI, Lilijana KOKALJ, Milan KARNIČAR, Avgust JERE, Miha JERKOVIC, Milan PREMELC, Ljubica SUVAJAC, Zlato NAKIČ, Marija RUPNIK, Ciril SKAFAR.

Samovoljno

Stjepan KOBAL, Stanislav GORTAN.

Na odsluženje vojaškega roka

Janez SLABANJA, Tomaž SKALAR, Franc ORAZEM, Milan ZDRAVKOVIC, Jože ZAVRSNIK.

Upokojeni

Kristina HRIBAR, Rozi FRANK, Zlata CAJNAR, Fani KUCHAR.

Poročili so se

Ana ZAVRL, poročena STANOVNIK, Jakobina ZORC, poročena SKODA, Alenka MAROLT, poročena PLACAR, Hitaba SILAHIC, poročena CADEŽ, Darinka HINDEL, poročena KRASEVEC, Marija DERGLIN, poročena ZUPANČIČ.

Naš sodelavec Vlado Sluga se je udeležil rallya starih veteranov. Bil je sopotnik na FIFIJU, ki je povsod žel navdušeno občudovanje. To je bila idealna priložnost za reklamo naših svetlobnih teles za avtomobile, vendar so reklamo delali za druga podjetja, ker pri nas ni bilo interesa

GLAS SATURNUSA, glasilo delovnega kolektiva tovarne Saturnus, Ljubljana, Ob železnici 16, tel. 313-666. — Ureja uredniški odbor: Marjan Bajc, Ižanc Marjan, Slavko Gerlica, Slavko Vrzal, Jože Švigelj — Odgovorni urednik: Slavko Gerlica, tel. 313-666-78 — Tisk ČP Goronjski tisk Kranj — Rokopisov ne vračamo

Nagradna križanka

29. NOVEMBER

1. nagrada 150 dinarjev
2. nagrada 100 dinarjev
3. nagrada 80 dinarjev
12. nagrad 10 dinarjev

Rešitve oddajte v nabiralnik Glasu Saturnusa do 15. 12. 1969. Zrebanje bo v sejni sobi ob 14. uri. Vsakdo lahko sodeluje le z eno križanko!

